

Homework by

νέο φροντιστήριο

Κέντρο μελέτης για μαθητές Δημοτικού & Γυμνασίου

νέο φροντιστήριο

Το παρόν εγχειρίδιο έχει σχεδιαστεί προκειμένου να εκθέσει με οργανωμένο τρόπο την ύλη των νέων ελληνικών της β' γυμνασίου, σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών, ταυτόχρονα να συμβάλλει στην εμπέδωση των βασικών κεφαλαίων της γραμματικής και του συντακτικού των επιμέρους ενότητων μέσω των ασκήσεων.

Επιμέλεια: Κατερίνα Γκρεμυλογιάννη

Ενότητα 1^η- Από τον τόπο μου σ' όλη την Ελλάδα**[ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ]**

- Ο τουρισμός συνιστά ένα αδιαμφισβήτητης αξίας οικονομικό κεφάλαιο για την χώρα γι' αυτό και πρέπει να αναπτυχθεί με ιδιαίτερη προσοχή και φροντίδα από το κράτος. Για την ανάπτυξη του χρειάζονται προσπάθειες και δραστηριοποίηση των φορέων τουρισμού, καθώς και συλλογική υπευθυνότητα για να αποδώσουν οι προσπάθειες της εξέλιξης του οικονομικού αυτού κλάδου.
- Όμως, ο κλάδος αυτός της οικονομίας λόγω της απουσίας προγραμματισμού, οργάνωσης και υπευθυνότητας σε συνδυασμό με την έλλειψη πολιτισμικής και οικολογικής ευθύνης και ευσυνειδησίας έχουν ως αποτέλεσμα ο τουρισμός να συσχετιστεί με πλήθος αρνητικών φαινομένων.

Συγκεκριμένα:

Οικονομικές

- Οι ανεπαρκείς υπηρεσίες, λόγω της απουσίας επαγγελματικής συνείδησης και της έλλειψης ποιότητας, καθιστούν πιθανή τη συρρίκνωση του τουριστικού ρεύματος.
- Ο «αλητοτουρισμός» από τουρίστες χωρίς υψηλά ενδιαφέροντα συνιστά ένα μη ποιοτικό τουρισμό.
- Σε έξαρση βρίσκεται το λαθρεμπόριο, η αρχαιοκαπηλία, η ιεροσυλία με πρόφαση τον τουρισμό.
- Σημειώνεται αύξηση του κόστους ζωής.

Πολιτιστικές – Ηθικές

- Η ξеноμανία και ο δουλικός, στείρος μιμητισμός επιφέρουν εισβολή ξενόφερτων ηθών και τρόπων ζωής (π.χ. τρόπος ένδυσης, ομιλίας).
- Η γλωσσική αλλοτρίωση, νόθευση της γλώσσας με ξένα στοιχεία (λ.χ. ξενόγλωσσες επιγραφές).
- Η αλλοίωση των παραδοσιακών οικισμών.
- Η απληστία, η κερδοσκοπία και η εκμετάλλευση των τουριστών.

Για το λόγο αυτό πρέπει να δραστηριοποιηθούν τα άτομα και οι φορείς για να δοθεί μια ελπιδοφόρα ώθηση στους τομείς τουριστικής ανάπτυξης.

Ο Ρόλος της Πολιτείας

- Ορθή λειτουργία και κινητοποίηση του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης (διαφήμιση της χώρας μας στο εσωτερικό και εξωτερικό, παροχή κινήτρων στις τουριστικές επιχειρήσεις).
- Καλύτερες υποδομές : Ε.Ο.Τ. (έλεγχος στην τουριστική αγορά), βελτίωση συγκοινωνιακού και επικοινωνιακού δικτύου εκσυγχρονισμός των ξενοδοχειακών μονάδων, λιμανιών, αεροδρομίων, τουριστικών προγραμμάτων.
- Ποιότητα παροχής υπηρεσιών (τουριστικές σχολές, πτυχία, μόρφωση, κατάλληλη εκπαίδευση, σεμινάρια, επαγγελματική κατάρτιση, επίγνωση επαγγελματικού χρέους).
- Επικράτηση πολιτικής και κοινωνικής ηρεμίας, ειρηνικές διακρατικές σχέσεις.
- Αξιοποίηση των αξιοθέατων και προβολή των αρχαιολογικών χώρων.
- Πάταξη του λαθρεμπορίου, της αρχαιοκαπηλίας, της διακίνησης ναρκωτικών.
- Παροχή ασφάλειας του τουριστικού κοινού.

Ο Ρόλος του Πολίτη

Ειδικότερα για το ξεπέρασμα της κρίσης που εμφανίζεται στο χώρο του περιβάλλοντος και του πολιτισμού είναι απαραίτητο να διαμορφωθούν κάποιες εναλλακτικές μορφές τουρισμού όπως ο αγροτουρισμός και ο οικοτουρισμός, οι οποίες χαρακτηρίζονται από σεβασμό στον άνθρωπο και το περιβάλλον και προσφέρουν αρκετά οφέλη όπως :

- Προβολή πολιτιστικής κληρονομιάς
- Ανάπτυξη υγιών ανθρώπινων σχέσεων μεταξύ τουριστών και ντόπιων
- Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος
- Ευαισθητοποίηση όλων αναφορικά με την αξία της φύσης και τη σημασία των πόρων της
- Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας
- Αξιοποίηση τοπικών αγροτικών προϊόντων.

«Πρέπει να οργανώσουμε τον τουρισμό έτσι, ώστε να μην αποτελεί μόνο μια καλή εμπορική δοσοληψία, αλλά και μια ευκαιρία για να δημιουργηθεί ένας περισσότερο καλλιεργημένος και ειρηνικός κόσμος».

Arthur Haulot Π. Πρόεδρος Παγκοσμίου Οργανισμού Τουρισμού

 Αγροτουρισμός= οργανωμένη τουριστική δραστηριότητα κατά την οποία εξασφαλίζεται στους τουρίστες η δωρεάν διαμονή σε αγρόκτημα με αντάλλαγμα τη συμμετοχή τους στις αγροτικές δραστηριότητες ή που οργανώνεται με σκοπό να επισκεφθούν και να παρακολουθήσουν οι επισκέπτες έκθεση αγροτικών προϊόντων.

 Οικοτουρισμός= ο τουρισμός που σέβεται το περιβάλλον, ο τουρισμός που συνδυάζει τις διακοπές με τις οικολογικές δραστηριότητες

{ ΟΙ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ }

Το υποκείμενο εμφανίζεται με τις εξής μορφές :

1. Ουσιαστικό :

Η οικογένεια είναι το βασικό κύτταρο της κοινωνίας .

Ο υπολογιστής μου χάλασε .

2. Αντωνυμία :

Οι άλλοι έφτασαν πρώτοι .

Πόσοι άλλαξαν γνώμη ;

3. Άρθρο με επίθετο :

Ο τρίτος στη σειρά να φύγει .

Οι περισσότεροι κατέκριναν τη συμπεριφορά του .

4. Άρθρο με μετοχή :

Οι διδάσκοντες συνεδριάζουν αυτή τη στιγμή .

Συγκεντρώθηκαν στην αυλή όλοι **οι εργαζόμενοι** .

5. Άρθρο με πρόταση :

Είναι φανερό **το πόσο έχει αλλάξει** .

Το τι θα κάνω είναι δική μου δουλειά .

6. Άρθρο που συνοδεύει άλλο μέρος του λόγου :

Με ζάλισε **το πάνω κάτω** .

Το « Αθώοι και φταίχτες »είναι μυθιστόρημα της Μάρως Δούκα .

7. Πρόταση χωρίς άρθρο :

το ρήμα που έχει υποκείμενο πρόταση χωρίς άρθρο είναι απρόσωπο ή απρόσωπη έκφραση

Απρόσωπα ρήματα : βρίσκονται σε γ' ενικό πρόσωπο – π.χ. λέγεται, επιτρέπεται, πιστεύεται, πρέπει, ενδέχεται, συμφέρει κλπ.

Ενδέχεται να πάμε εκδρομή αύριο.

Λέγεται ότι αυτό το σπήλαιο ήταν καταφύγιο ληστών .

Απρόσωπες εκφράσεις : σχηματίζονται με τα ρήματα είναι ή υπάρχει + ουσιαστικό , από το ρήμα είναι + ουδέτερο επιθέτου ή μετοχής και από το ρήμα είναι + τροπικό επίρρημα :

Είναι ώρα να αντιδράσεις .

Υπάρχει χρόνος να γίνουν οι απαραίτητες αλλαγές .

Είναι εύκολο να λες ψέματα .

Ήταν αναμενόμενο ν' αλλάξουν όλα .

Είναι καλύτερα να το ξεχάσουμε αυτό .

{ ΣΥΝΘΕΣΗ ΜΕ ΑΧΩΡΙΣΤΑ ΜΟΡΙΑ }

Τα αχώριστα μόρια είναι μονοσύλλαβες ή δισύλλαβες λέξεις που λειτουργούν ως **προθήματα** σε σύνθετες λέξεις, δηλ. **αποτελούν το α' συνθετικό τους** .

Τα περισσότερα αχώριστα μόρια έχουν αρχαία ελληνική προέλευση (λόγια), ενώ λίγα δημιουργήθηκαν στα νεότερα χρόνια (λαϊκά)

{ ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ }

Οι λεπτομέρειες μιας παραγράφου είναι δυνατό ν' αναπτυχθούν με τους παρακάτω τρόπους :

1. **με παραδείγματα** : η θεματική περίοδος αναπτύσσεται με συγκεκριμένα παραδείγματα είτε από την ιστορία, είτε από την καθημερινότητα

Η νευρική και η αμηχανία της ήταν φανερές. **Η κοπέλα στο λεωφορείο είχε αγωνία για το πού θα κατέβει, για το κάθε πότε περνάει το λεωφορείο, για το πόσο κόσμο έχει... Ρωτούσε συνεχώς τους διπλανούς της και είχε την αγωνία ενός ταξιδιώτη σε ξένη χώρα που φοβάται ότι θα χάσει τη σωστή στάση.** Ήταν, βεβαίως, φανερό ότι δεν έμπαινε συχνά σε κάποιο από τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς.

Ο. Σελλά, Καθημερινή

2. **με αιτιολόγηση** : στη θ. περίοδο εκφράζεται μια άποψη που στη συνέχεια στηρίζεται και αιτιολογείται με επιχειρήματα . Στην περίπτωση αυτή, από την άποψη που διατυπώνεται στη θ.π. προκύπτει το ερώτημα «γιατί »

Δε νομίζω ότι υπάρχει πιο απλή τεχνική από το αρωματικό μπουκέτο. **Χρειάζεστε ένα τουλουπάνι ή τούλι , τις ουρές από ένα μάτσο μαϊντανού, ένα φύλλο δάφνης, ένα κλωνί θυμάρι μερικούς κόκκους πιπεριού . Το τουλουπάνι θα σας επιτρέψει να τυλίξετε μέσα όλα τα υλικά, να το δέσετε μ' ένα σπάγγο και να το βγάλετε με μια κίνηση, αντί να βγαίνετε για ψάρεμα .** Πάντως, αυτό το μειγματάκι είναι που δίνει βάθος γεύσης σε σούπες, ζωμούς, σάλτσες και γενικώς στα εδέσματα .
περιοδικό Γαστρονόμος

3. **με διαίρεση** : μια έννοια που παρουσιάζεται στη θ.π. διαιρείται στα επιμέρους συστατικά της

Τα τελευταία όμως χρόνια παρατηρείται μια ακόμα πιο ενδιαφέρουσα τάση, καθώς ανοίγουν μικρά ξενοδοχεία σε ιστορικά κτίρια, είτε μέσα στο Κάστρο είτε έξω από αυτό, πάντα όμως στα όρια της παλιάς πόλης. **Ο πρώτος ξενώνας που λειτούργησε μέσα στο Κάστρο αποτελεί και σήμερα μια από τις πιο αξιοπρόσεκτες επιλογές διαμονής. Στεγάζεται σε ένα απλό γιαννιώτικο σπίτι των αρχών του 20ού αιώνα και τα δωμάτιά του, αν και λιτά, έχουν ατμόσφαιρα. Η δεύτερη επιλογή, αν θέλετε να μείνετε εντός**

του Κάστρου, βρίσκεται σε έναν από τους πιο κεντρικούς δρόμους του παραδοσιακού οικισμού, στην Ανδρόνικου Παλαιολόγου, και στεγάζεται σε ένα πέτρινο εβραϊκό σπίτι. Τρίτη επιλογή: λίγο έξω από το κάστρο, δίπλα στη μητρόπολη, υπάρχει ένα παλιό κτίριο του 18ου αιώνα, το οποίο ανακαινίστηκε και μετατράπηκε σε ένα μικρό ξενώνα 9 δωματίων.

4. με σύγκριση – αντίθεση : δύο έννοιες, πρόσωπα ή πράγματα συγκρίνονται στη θ.π. με αναφορά στις ομοιότητες και τις διαφορές τους. Όταν αντιπαραβάλλονται το ένα με το άλλο, τονίζονται οι διαφορές τους

Ένα χάσμα χωρίζει τον Σωκράτη από τους σοφιστές. Ο Σωκράτης αναζήτησε τη μία και καθολική έννοια, τη μία και καθολική αλήθεια, ενώ οι σοφιστές υποστήριζαν τις πολλές γνώμες για το ίδιο πράγμα. Επίσης και στον τρόπο της ζωής υπάρχει ριζική αντίθεση μεταξύ σοφιστών και Σωκράτη. Οι σοφιστές ήταν έμποροι γνώσεων, ενώ ο Σωκράτης υπήρξε ένας άμισθος δάσκαλος και ερευνητής της αλήθειας. Το μόνο κοινό μεταξύ των σοφιστών και του Σωκράτη ήταν ότι κι αυτοί διαπίστωσαν ότι η παραδεδομένη μόρφωση και παιδεία δεν ήταν αρκετή για την εποχή τους.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. Γ

5. με ορισμό : στη θ.π. δίνεται ο ορισμός μιας έννοιας που με στη συνέχεια γίνεται πιο σαφής με την αναφορά της γενικής κατηγορίας στην οποία ανήκει αλλά και με τη διαφοροποίησή της από άλλες έννοιες της ίδιας γενικής κατηγορίας

Με τον όρο «Πολιτισμός» οι κοινωνικοί επιστήμονες δεν εννοούν μόνο τις τέχνες και τα πνευματικά δημιουργήματα των ανθρώπων. Ο πολιτισμός περιλαμβάνει επιπλέον κοινούς κώδικες επικοινωνίας (π.χ. τη γλώσσα), αξίες (π.χ. δημοκρατία, ελευθερία κτλ.), πεποιθήσεις (τα πιστεύω των μελών για τον κόσμο γύρω τους), κανόνες συμπεριφοράς (π.χ. ήθη και έθιμα), καθώς και τους κοινωνικούς θεσμούς και τις κοινωνικές δομές.

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Γ΄ Γυμνασίου, ΟΕΔΒ, 2003

6. με αναλογία : δηλ. παρουσίαση μιας ομοιότητας ανάμεσα σε 2 ή περισσότερα πράγματα με παρομοίωση ή παραλληλισμό

Μια ανθρώπινη ψυχή χωρίς την πρέπουσα παιδεία μοιάζει με ένα ακατέργαστο μάρμαρο λατομείου . Το μάρμαρο δεν αποκαλύπτει καμιά από τις ομορφιές του , ως τη στιγμή που η τέχνη του μαρμαρά θ' αποκαλύψει τα χρώματα και θα φέρει στο φως κάθε απόχρωση, κηλίδα και φλέβα που περνά μέσα απ' τον κορμό του . Με τον ίδιο τρόπο και η παιδεία, όταν επενεργήσει πάνω σ'ένα έξοχο πνεύμα , μας αποκαλύπτει όλες τις κρυφές αρετές και τα προτερήματά του που χωρίς μια τέτοια βοήθεια δε θα μπορούσαν ποτέ να βγουν στο φως .

N. Γρηγοριάδης, Η Παράγραφος – διασκευή

7. με σχέση αιτίου – αποτελέσματος : η θ.π. αναλύεται με παρουσίαση των αιτίων και των συνεπειών ενός γεγονότος ή φαινομένου

Οι επικές αυτές συγκρούσεις ματαίωσαν την επεκτατική πολιτική των Περσών. Πολλές ελληνικές πόλεις της Μικράς Ασίας ανέκτησαν την ελευθερία τους. Οι νίκες τόνωσαν την αυτοπεποίθηση των Ελλήνων. Ένας άνεμος δημιουργίας έπνευσε και μια νέα περίοδος ανέτειλε. Οι Έλληνες επιδόθηκαν σε έργα ειρήνης και προόδου, που κινούν έως σήμερα τον θαυμασμό.

Αρχαία Ιστορία Α Γυμνασίου

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

A. Εντοπίστε τον τρόπο ανάπτυξης για κάθε παράγραφο

B. Βρείτε το υποκείμενο των υπογραμμισμένων ρημάτων κι αναφέρετε τη μορφή του

Γ. Βρείτε το αχώριστο μόριο των τονισμένων λέξεων και γράψτε ακόμα μία με το ίδιο α' συνθετικό

1. Μια συζήτηση με την Άλκη Ζέη είναι για όλους μια πνευματική και ψυχική απόλαυση. Για τους μεγαλύτερους είναι η προσωποποίηση των κατατρεγμένων αγωνιστών που στο όραμα μια δικαιότερης κοινωνίας θυσιάσαν ατομικά όνειρα κι επιθυμίες. Για τους νεότερους είναι σύμβολο μιας γενιάς μύθου που περνάει σιγά σιγά στην ιστορία, αφού κυνήγησε την ουτοπία. Για τους φίλους της είναι μια γυναίκα συναισθηματικά γενναιόδωρη, με **ανεξάντλητη** διάθεση για ζωή. Μα πάνω απ' όλα, είναι για όλους μας η αγαπημένη συγγραφέας που, είτε γράφει για μεγάλους είτε για μικρούς, τα βιβλία της διαβάζονται και ξεαναδιαβάζονται με την ίδια ευχαρίστηση όσα χρόνια κι αν περάσουν.
2. Η γιαγιά κι' ο παππούς στις περασμένες γενιές ήταν πιο κοντά στα παιδιά. Πρώτα γιατί ζούσαν μαζί με τις οικογένειες κι έπειτα γιατί δεν δούλευαν. Στη δική μου παιδική ζωή ο παππούς μου έπαιξε σπουδαίο και **αξέχαστο** ρόλο γι' αυτό και στα βιβλία μου ο παππούς έχει πρωταγωνιστικό ρόλο. Λυπάμαι που τα εγγόνια μου δεν γνώρισαν τον παππού τους γιατί θα είχαν πολλά να κερδίσουν. Όσο και να ζούσαμε μακριά εκείνος θα έβρισκε τον τρόπο, όπως τον βρίσκω κι εγώ, να δημιουργήσει μια στενή σχέση μαζί τους.
3. Η ποίηση μπορεί να διαιρεθεί αδρομερώς σε 3 μέρη : στην επική, στη λυρική και στη δραματική. Οι μορφές αυτές αντανakλούν τις πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες μέσα στις οποίες εμφανίστηκαν κι αναπτύχθηκαν. Έτσι η επική ποίηση εκφράζει τα ιδανικά κατά την εποχή της βασιλείας, ενώ η λυρική δηλώνει την ταραγμένη εποχή κατά την οποία η **διακυβέρνηση** των αριστοκρατών απειλούνταν από την ολοένα αυξανόμενη δύναμη της αστικής τάξης. Αργότερα, στα χρόνια της δημοκρατίας,

δημιουργείται η δραματική ποίηση που έρχεται να **εκφράσει** τους πόθους και τις λαχτάρες του λαού .

4. « Η κυβέρνηση πρέπει να κατανοήσει ότι η παιδεία είναι τα πόδια μας προκειμένου να ξεπεράσουμε την κρίση και να βαδίσουμε μπροστά. Αν κόψουμε τα πόδια μας , κόβουμε αυτομάτως και τη δυνατότητά μας για οικονομική ανάπτυξη , γενικότερα για κάθε είδους πρόοδο ».
5. Και η **ατελέστερη** σύγκριση σε ό,τι αφορά την ευτυχία πάλι τους Δανούς θα **προέβαλλε** ως πρότυπο. Οχι μόνο γιατί ζουν σε μια χώρα οργανωμένη με **υποδειγματικό** κοινωνικό κράτος, αλλά και γιατί, παρά το γεγονός ότι διαθέτει έναν έναν από τους υψηλότερους φορολογικούς συντελεστές στον κόσμο, ο οποίος φθάνει στο 56,6% σε εισοδήματα άνω των 70.000 ευρώ, η αναζήτηση «φορολογικών παραδείσων» δεν φαίνεται να είναι δημοφιλής ανάμεσα στους **ευκατάστατους** Δανούς. Ως αντάλλαγμα για τους υψηλούς φόρους που πληρώνουν, οι κάτοικοι προστατεύονται από δίκτυ ασφαλείας το οποίο περιλαμβάνει δωρεάν υγεία, παιδεία και επιδόματα. Για παράδειγμα – διαβάζουμε– οι γονείς, ανεξαρτήτως εισοδήματος, εισπράττουν κάθε τρίμηνο ενισχύσεις προκειμένου να καλύψουν το κόστος της ανατροφής των παιδιών τους, ενώ οι ηλικιωμένοι δικαιούνται δωρεάν βοηθό στο σπίτι αν έχουν ανάγκη. Οι φοιτητές εισπράττουν μηνιαία ενίσχυση επί έξι χρόνια προκειμένου να ολοκληρώσουν πενταετείς δωρεάν σπουδές...

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΛΟΓΟΥ

Ωρα μηδέν για τα Μάλια (απόσπασμα – διασκευή)

Το μοντέλο του «εκτονωτικού τουρισμού» και οι συνέπειές του

Της Ιωάννας Φωτιάδη

Στην οδό Δημοκρατίας ή «Απωλείας», όπως μεταφορικά ονομάζουν οι κάτοικοι στα Μάλια Ηρακλείου Κρήτης τον δρόμο με τα μπαρ, ονειρεύονται χιλιάδες νεαροί Βρετανοί να... περάσουν το ελληνικό καλοκαίρι. Το όνειρο ωστόσο μπορεί να γίνει εφιάλτης, όπως συνέβη προ ημερών με την **αποτρόπαια** δολοφονία 19χρονου Βρετανού τουρίστα. Το περιστατικό, δυστυχώς, δεν είναι **πρωτοφανές**. Τα Μάλια, όπως αντίστοιχα ο Λαγανάς της Ζακύνθου, το Φαληράκι της Ρόδου, ο Κάβος της Κέρκυρας έδιναν παλαιότερα πλούσια ειδησεογραφία. Θερμότερες περιπτώξεις * στη μέση των δρόμων, ξυλοδαρμοί, πτώσεις από μπαλκόνια ξενοδοχείων είναι μερικά από τα δεκάδες περιστατικά που έχουν καταγραφεί εδώ και είκοσι χρόνια.

Η κατά κανόνα εβδομαδιαία παραμονή τους στον «παράδεισο» του αλκοόλ αποτελεί για τους περισσότερους ένα ταξίδι που γίνεται άπαξ, συνήθως για να «σφραγίσουν» την έναρξη της ενήλικης ζωής τους. «Ο προορισμός γίνεται ελκυστικός, γιατί συνδυάζει ελαστική εφαρμογή του νόμου και σχετική ανοχή από την τοπική κοινωνία» δηλώνει στην «Κ» ο πρώην πρόεδρος των ξενοδόχων Μαλίων, Νικηφόρος Λαμπρινός, που έχει διατελέσει δήμαρχος το 1999 - 2003. «Εσχάτως προστέθηκε μια επιπλέον ταλαιπωρία από την **αθρόα** χρήση των οχημάτων που τα λένε “γουρούνες” από νεαρούς συχνά χωρίς δίπλωμα, που έχουν πει και μερικά σφηνάκια» αναφέρει. «Είναι λυπηρό αν αναλογιστούμε επιπλέον ότι από την Κρήτη ξεκίνησε η τουριστική ανάπτυξη στην Ελλάδα» σημειώνει ο ίδιος. Θυμάται ωστόσο ότι, σε αντίθεση με τα Μάλια, όταν στα τέλη του '80 σημειώθηκαν μικρού **βεληνεκούς** επεισόδια στην περιοχή του Αγ. Νικολάου, οι κάτοικοι αντέδρασαν με τόση αποφασιστικότητα, που οι τουριστικοί πράκτορες δεν τόλμησαν έκτοτε να τούς πάνε ξανά οπαδούς του “εκτονωτικού τουρισμού”».

Έτσι, ο «κλήρος» έπεσε στα Μάλια, «και μετά την πρόσφατη αναβάθμιση του εισερχόμενου τουρισμού στο Φαληράκι της Ρόδου, γίναμε η Μέκκα*». Είναι όμως συζητήσιμο κατά πόσον προκύπτει υπολογίσιμο οικονομικό όφελος από την άφιξη των εν λόγω τουριστών. Μένουν κατά μέσον όρο μία εβδομάδα, διαμένουν σε ενοικιαζόμενα δωμάτια με κόστος 8 - 10 ευρώ, ενώ η τουριστική περίοδος διαρκεί μόλις δύο μήνες. «Το κακό χρήμα διώχνει το καλό» παρατηρεί με θυμό ο κ. Λαμπρινός, που θεωρεί ότι το πλήγμα στη φήμη του τόπου θα χρειαστεί πολύ χρόνο για να ξεπεραστεί «υπό την προϋπόθεση ότι θα υπάρχει πολιτική βούληση».

Το φαινόμενο έχει μάλλον παταχθεί στο Φαληράκι της Ρόδου όπου υπήρξε σύμπτωση όλων των εμπλεκόμενων φορέων. Τα μεγάλα ξενοδοχειακά συγκροτήματα είναι κτισμένα μακριά από τα κέντρα διασκέδασης, οι ιδιοκτήτες απαίτησαν αλλαγή του ηλικιακού προφίλ από τους τουριστικούς πράκτορες, ενώ έκαναν πετυχημένη διαφήμιση στο εξωτερικό. «Στην αρχαία τραγωδία μετά το φόνο έρχεται η κάθαρση. Αυτήν προσδοκούμε και εμείς» καταλήγει ο κ. Λαμπρινός από τα Μάλια.

28/7/13 Καθημερινή

*Μέκκα : χώρος ιερού προσκυνήματος για τους Μουσουλμάνους · εδώ λέγεται μεταφορικά (τόπος «προσκυνήματος » για τους νεαρούς πιστούς του αλκοόλ και της χωρίς μέτρο διασκέδασης)

* περιπτύξεις : αγκαλιάσματα

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Για κάθε έντονα υπογραμμισμένη λέξη του κειμένου να βρείτε και να γράψετε μια συνώνυμη.
2. Ποια προβλήματα δημιουργεί σύμφωνα με το κείμενο η χωρίς μέτρο τουριστική ανάπτυξη σε κάποιες περιοχές της χώρας μας ; (μία παράγραφος)
3. Ποιες αιτίες μπορεί να ευθύνονται για τα φαινόμενα αυτά, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο κείμενο ;
4. Με ποιον ή ποιους τρόπους έχει αναπτυχθεί η 2η παράγραφος του κειμένου ; Αιτιολογήστε την άποψή σας .
5. Να γράψετε τα υποκείμενα των υπογραμμισμένων ρημάτων του κειμένου αναφέροντας και ποια είναι η μορφή του καθενός.

Ενότητα 2^η- Ζω με την οικογένεια**{ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ }**

- Το μικρότερο κοινωνικό σύνολο όπου εντάσσεται ο άνθρωπος μετά τη γέννησή του.
- Πρόκειται για το σύνολο των ατόμων που συνδέονται μεταξύ τους με δεσμούς γάμου και συγγένειας και ζουν κάτω από την ίδια στέγη.
- Ο πρώτος φορέας κοινωνικοποίησης του ατόμου

ΜΟΡΦΕΣ

Πατριαρχική
Πυρηνική
Εκτεταμένη
Μονογονεϊκή

Ο ρόλος της οικογένειας

- Διαιώνιση του ανθρώπινου είδους
- Ικανοποίηση των βασικών υλικών και βιολογικών αναγκών του ατόμου
- Διαμόρφωση αισθήματος ασφάλειας
- Διαμόρφωση και διάπλαση του χαρακτήρα του ατόμου
- Ανάπτυξη αρχών και ηθών που αποτελούν βάσεις για τη μετέπειτα κοινωνική του ζωή
- Αντίληψη πνεύματος συλλογικού με ανάλογες υποχρεώσεις και δικαιώματα (συμβίωση, υπακοή, σεβασμός, πειθαρχία, ανεκτικότητα, μοίρασμα, διάλογος, καθήκον)
- Ανάπτυξη μοναδικών συναισθηματικών σχέσεων αγάπης, στοργής, συμπαράστασης, ενότητας, στήριξης, εμπιστοσύνης, τιμιότητας, ανιδιοτέλειας
- Μετάδοση αδιαμφισβήτητων αρχών και αξιών της ζωής που καθορίζουν την ψυχική ποιότητα των μελών της οικογένειας
- Πεδίο εφαρμογής της κριτικής στάσης των νέων μελών της, στάση που θα πρέπει να ασκήσουν και αργότερα στην ζωή τους ως πολίτες
- Καλλιέργεια της αυτοεκτίμησης του ατόμου μέσα από την αποδοχή και την επιβράβευση

Γιατί περνάει κρίση η σημερινή οικογένεια;

- ❖ Νέες ανάγκες μετέβαλλαν την μορφή της παλαιότερης οικογένειας (π.χ. εργαζόμενη μητέρα, ανατροφή παιδιών από ξένα προς την οικογένεια κάποτε άτομα, η συντροφιά κι ο έρωτας βρίσκονται παντού, έξω όμως από την οικογένεια...)
- ❖ Περιορισμένος ο ελεύθερος χρόνος για να ασχοληθεί ο ένας με τον άλλο, αφού το κυνήγι του χρήματος και η κάλυψη των καθημερινών υποχρεώσεων γίνεται αυτοσκοπός, με άμεσο αποτέλεσμα την αποξένωση και τη μεταβολή των σπιτιών απλά σε «κέντρα διερχομένων». Δουλειά και δουλειά παράλληλα, ιδιαίτερα στις σύγχρονες μεγαλουπόλεις.
- ❖ Λείπει, λοιπόν, ο διάλογος και η ουσιαστική επικοινωνία των μελών. Οι σχέσεις τους κάποτε μετατρέπονται σε καθαρά οικονομική συναλλαγή.
- ❖ Η συμβατική πολλές φορές συνύπαρξη των γονιών κάτω από την ίδια στέγη διαμορφώνει ένα πρότυπο προς αποφυγή και όχι προς μίμηση.

- ❖ Η ασυνέπεια και η ανευθυνότητα κάποτε των γονιών που λειτουργούν αντιφατικά θεωρώντας το παιδί άλλοτε μικρό κι άλλοτε μεγάλο.
- ❖ Η αντίληψη των νέων ότι η οικογένεια δρα περιοριστικά και αυταρχικά τους κάνει να την βιώνουν ως θεσμό καταπίεσης επιθυμώντας να απαγκιστρωθούν από αυτήν πολύ γρήγορα.

Υπάρχει άραγε λύση;

- ❖ Ορθή εκτίμηση των αλλαγών στην οικογένεια και σωστή διαχείρισή τους.
- ❖ Επαναπροσδιορισμός της θέσης κάθε ατόμου της οικογένειας και αμοιβαία κατανόηση, ώστε να πάψει η χαλάρωση των δεσμών μεταξύ τους.
- ❖ Επιστροφή στο εμείς και εγκατάλειψη του εγώ.
- ❖ Μεγαλύτερη υποχωρητικότητα και αλληλοσεβασμός ανεξάρτητα από φύλλο και ηλικία, ώστε μέσα σε πνεύμα ισότητας να υπάρχει ομαλή συνεργασία.
- ❖ Υιοθέτηση του γόνιμου διαλόγου και διάθεση προσφοράς του ενός για τον άλλο.
- ❖ Αντίληψη ότι χωρίς οικογένεια δεν υπάρχει κοινωνία.

{ ΟΙ ΕΓΚΛΙΣΕΙΣ }

ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Φανερώνει	Παραδείγματα
1. Το πραγματικό, το βέβαιο	Αύριο θα γράψουμε διαγώνισμα
2. Το δυνατό	Αν δεν πηγαίναμε εκδρομή, θα γράφαμε το διαγώνισμα
3. Το πιθανό	Δεν βγήκαν ακόμα· θα γράφουν διαγώνισμα
4. Ευχή (να, ας, μακάρι να, είτε να + οριστική παρελθοντικού χρόνου)	Μακάρι να γράφαμε αύριο το διαγώνισμα. Ας ήταν εύκολα τα θέματα
5. Παράκληση	Δεν ξαναδιαβάζετε τις εγκλίσεις;

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Φανερώνει	Παραδείγματα
1. Το ενδεχόμενο	Ίσως και να γράψω καλά αύριο
2. Το επιθυμητό	Ας γράψω καλά αύριο στο διαγώνισμα και το βράδυ θα κεράσω τις φίλες μου
3. Προτροπή	Ας διαβάσετε επιτέλους λίγο παραπάνω!
4. Παραχώρηση	Εντάξει, ας παραλείψουμε την τελευταία ενότητα
5. Ευχή	Μακάρι να πάει όλη η τάξη καλά
6. Απορία	Τι να διαβάσουμε;
7. Το πιθανό	Διαβάσουμε δεν διαβάσουμε, το διαγώνισμα θα το γράψουμε
8. Το δυνατό	Τότε να δεις τι βαθμό θα πάρω!
9. Προσταγή ή απαγόρευση	Μην ξαναέρθετε αδιάβαστοι!

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ

Φανερώνει	Παραδείγματα
1. Προσταγή	Αλλάξτε αμέσως θέσεις!
2. Απαγόρευση	Μην ενοχλείτε την ώρα του μαθήματος !
3. Παράκληση	Μαρία, βοήθησέ με στο καθάρισμα
4. Ευχή	Πήγαινε , παιδί μου, στο καλό
5. Προτροπή	Ανοίξτε τα βιβλία σας στη σελίδα 3

{ ΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ }

ΧΡΟΝΟΙ	ΠΑΡΟΝΤΙΚΟ I	ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΙΚΟ I	ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΟΙ
ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΗΤΙΚΟ I (μη συνοπτικοί)	Ενεστώτας	Παρατατικός	Εξακολουθητικό ς Μέλλοντας
ΣΤΙΓΜΙΑΙΟΙ (συνοπτικοί)		Αόριστος	Στιγμιαίος Μέλλοντας
ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΙ	Παρακείμενο ς	Υπερσυντέλικος	Συντελεσμένος Μέλλοντας

{ ΟΙ ΕΓΚΛΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΟΥΣ }

ΧΡΟΝΟΙ	ΕΓΚΛΙΣΕΙΣ		
	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	διαβάζεις	να,ας διαβάζεις	διάβαζε
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	διάβαζες	-	-
ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	θα διαβάζεις	-	-
ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΗΤ	θα διαβάσεις	-	-
ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ	θα διαβάσεις	-	-
ΑΟΡΙΣΤΟΣ	διάβασες	να, ας διαβάσεις	διάβασε
ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ	έχεις διαβάσει	να, ας έχεις διαβάσει	-
ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ	είχες διαβάσει	-	-
ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ	θα έχεις διαβάσει	-	-

{ Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ }

1. Είναι **συλλαβική ή φωνηεντική** και τη συναντούμε στους παρελθοντικούς χρόνους των σύνθετων ρημάτων ανάμεσα στο προθετικό επίθημα (κυρίως από αρχαίες προθέσεις) και στο θέμα του ρήματος :

Ο μηχανικός **επέβλεψε** προσωπικά την κατεδάφιση του σπιτιού.

Για πόσο χρονικό διάστημα **επιβλέψατε** την τήρηση του προγράμματος ;

Η αύξηση αυτή παραμένει , εφόσον τονίζεται.

Τα πιθανά προθετικά επιθέματα είναι :

αμφι - , ανα- , αντι-, από-, δια-, εισ-, εκ- (εξ-) , εν- (εμ-, εγ-, ελ-), επι-, κατα-, μετα-, παρα-, περι-, προ-, προσ- ,συν-, (συμ-, συγ-, συλ-, συρ-,συ-), υπερ-, υπο- .

2. **Εσωτερική συλλαβική αύξηση** παίρνουν τα προθήματα που λήγουν σε φωνήεν και χάνουν το τελικό φωνήεν πριν από την αύξηση :
απορρίπτω – απέρριψα , επιβάλλω- επέβαλα .

Εξαιρούνται τα περι- και προ- που διατηρούν το φωνήεν :

περιπλέκω – περι έπλεξα

3. Όμως, πολλά κοινά ρήματα (όχι λόγια) δεν παίρνουν αύξηση, ακόμη κι όταν τονίζεται :
καταλαβαίνω – κατάλαβα .

- 4 . Άλλα προθήματα που συνδυάζονται με ρήμα είναι : **κακο-, καλο-, ξανα-,**

παρα-, πολυ- Με τα ξανα- και παρα- η αύξηση είναι προαιρετική :

ξαναέγραψα ή ξανάγραψα, παραέφαγα ή παράφαγα, ενώ με τα υπόλοιπα δεν υπάρχει : κακόμαθα

Η εσωτερική φωνηεντική αύξηση είναι υποχρεωτική στον Παρατατικό και Αόριστο του υπάρχω : υπήρχα, υπήρξα

Προσέξτε τον επόμενο πίνακα :

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ	ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ
αμφιβάλλω	αμφ έ βαλλα	αμφ έβαλα	είχα αμφιβάλει
εκπέμπω (εκ +πέμπω)	εξ έ πεμπα	εξ έπεμψα	είχα εκπέμψει
εμπνέω (εν+πνέω)	εν έ πνεα (αλλά εμπνέατε)	εν έ πνευσα (αλλά εμπνεύσαμε)	είχα εμπνεύσει
εγκρίνω (εν+κρίνω)	εν έ κρινα (αλλά εγκρίναμε)	εν έ κρινα	είχα εγκρίνει
συλλέγω (συν+λέγω)	συνέλεγα	συνέλεξα (αλλά συλλέξαμε)	είχα συλλέξει
συρρέω (συν+ ρέω)	συνέρρεα	συνέρρευσα (αλλά συρρεύσαμε)	είχα συρρεύσει
συλλαμβάνω (συν + λαμβάνω)	συλλάμβανα	συνέλαβα	είχα συλλάβει
αποβάλλω	απ έ βαλλα	απέβαλα	είχα αποβάλει
περιπλέκω	περι έ πλεκα	περιέπλεξα	είχα περιπλέξει

5. Προσοχή : η αύξηση διατηρείται μόνο στην οριστική . Στις άλλες εγκλίσεις χάνεται .

Π.χ. Προστακτική : Υπόγραψε εδώ, σε παρακαλώ . Διάγραψε όσα είπαμε πριν.
Απόσυρε αμέσως αυτή την ανάρτηση .

Αλλά : Οριστική : Ο υπουργός υπέγραψε χθες το διάταγμα για τις συγχωνεύσεις σχολείων και διέγραψε τις προηγούμενες δηλώσεις του με τις οποίες το αρνούνταν κατηγορηματικά . Η κυβέρνηση απέσυρε το νομοσχέδιο μετά τις αντιδράσεις.

ΓΡΑΦΟΝΤΑΣ ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Σε πρώτη φάση διαβάζουμε τουλάχιστον **2 φορές ολόκληρο το κείμενο** και φροντίζουμε να το κατανοήσουμε πλήρως. Προσέχουμε ιδιαίτερα τη **στάση - άποψη του συγγραφέα και το σκοπό για τον οποίο έχει γραφτεί το κείμενο**.

Στη συνέχεια μελετούμε χωριστά κάθε παράγραφο, **εντοπίζουμε τη θεματική της περιόδου** καθώς και τις **λεπτομέρειες** με τις οποίες αναπτύσσεται και **υπογραμμίζουμε τις σημαντικότερες**, δηλ. τις **λέξεις / φράσεις – κλειδιά**. Έπειτα γράφουμε τον **πλαγιότιτλο** που αποδίδει το περιεχόμενο της παραγράφου.

Στο επόμενο βήμα **συνδέουμε τους πλαγιότιτλους** μεταξύ τους, αλλά με τέτοιο τρόπο, ώστε να σχηματίζεται ένα **ενιαίο κείμενο**. Η σύνδεση γίνεται με τη χρήση των κατάλληλων συνδετικών λέξεων ή φράσεων.

Αποφεύγουμε την επανάληψη στοιχείων που υπάρχουν σε διαφορετικές παραγράφους.

Αν ο συγγραφέας παραθέτει ερευνητικά στοιχεία (π.χ. στατιστικές), εμείς καταγράφουμε **μόνο το πόρισμα /συμπέρασμα της έρευνας**.

Προσέχουμε ώστε να **ακολουθούμε πιστά την οπτική γωνία και τη θέση του συγγραφέα** και να αποδίδουμε το κείμενο **χωρίς να το σχολιάζουμε**. Επίσης, **δεν αντιγράφουμε**, αλλά αντικαθιστούμε **τις έννοιες** του κειμένου με **συνώνυμες** (όπου βέβαια αυτό είναι δυνατό), εκτός αν πρόκειται για ορολογία, οπότε χρησιμοποιούμε τις έννοιες αυτούσιες.

Χρησιμοποιούμε στη διατύπωσή μας **γ' πρόσωπο**. Επίσης, προτιμούμε την **παθητική σύνταξη** από την ενεργητική που προσδίδει έμφαση στο κείμενο.

Προσπαθούμε να **παραμείνουμε στο όριο λέξεων που μας ζητείται**. Αν διαπιστώσουμε ότι οι λέξεις μας είναι λιγότερες, ξαναβλέπουμε το κείμενο, μήπως παραλείψαμε σημαντικές λεπτομέρειες και τις προσθέτουμε. Αν οι λέξεις μας είναι περισσότερες, ελέγχουμε ξανά και αφαιρούμε ό,τι είναι δυνατό ν' αφαιρεθεί, χωρίς να επηρεαστεί η δομή και η συνοχή του κειμένου.

Η εισαγωγή της περίληψης

Είναι προτιμότερο να **ξεκινούμε με αναφορά στο συγγραφέα ή στο κείμενο**, αφού καλούμαστε να παρουσιάσουμε όχι τις δικές μας απόψεις, αλλά αυτές του συγγραφέα. (Μπορούμε, ωστόσο, να ξεκινήσουμε και απευθείας από τις ιδέες – πληροφορίες του κειμένου ταυτιζόμενοι με το συγγραφέα του):

Ο/Η συγγραφέας /αρθρογράφος

- Αναφέρει /αναφέρεται
- Παρουσιάζει
- Τονίζει
- Προβάλλει + κεντρική ιδέα του κειμένου
- Προβληματίζεται
- Επισημαίνει
- Εντοπίζει
- Καταγγέλλει
- Εξαίρει

Στο κείμενο / στο άρθρο

- Παρουσιάζεται / ονται
- Αναλύεται / ονται

Τεχνικές σύκνωσης ενός κειμένου

1. Παραλείπουμε ό,τι αποτελεί δευτερεύουσα / ασήμαντη λεπτομέρεια ή επανάληψη.
2. Αντικαθιστούμε ένα σύνολο από προτάσεις που περιγράφουν μια σειρά ενεργειών με μια φράση που αποδίδει το νόημά τους συνοπτικά :

Ο Μανώλης διάβασε πρώτα τα Μαθηματικά κι έλυσε τις ασκήσεις, έπειτα έγραψε την εργασία στη Λογοτεχνία , αποστήθισε τα Θρησκευτικά και τέλος στήθηκε μπροστά στην τηλεόραση για να δει τον αγώνα .

Ο Μανώλης κάθισε να δει στην τηλεόραση τον αγώνα, αφού διάβασε προηγουμένως όλα του τα μαθήματα .

3. Αντικαθιστούμε μια περίοδο από την πράξη που δηλώνει :

Όταν οι γονείς μου μπήκαν στο σπίτι, βρήκαν τα συρτάρια της ντουλάπας ανοιγμένα και ριγμένα στο πάτωμα, την κοσμηματοθήκη ανοιχτή και άδεια και το χρηματοκιβώτιο στη θέση του, αλλά χωρίς τα χρήματα που είχε μέσα .

Μπαίνοντας στο σπίτι οι γονείς μου, διαπίστωσαν ότι οι κλέφτες δεν είχαν αφήσει τίποτα .

4. Αντικαθιστούμε **μια σειρά υπωνύμων** (υπώνυμο = η λέξη που εμπεριέχεται μέσα σε μια

ευρύτερη έννοια , την υπερώνυμη) **με ένα υπερώνυμό τους :**

Τραπεζία, καρέκλες, γραφεία και πολυθρόνες ήταν όλα πεσμένα κάτω :

Τα έπιπλα ήταν όλα κάτω .

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ : ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Κείμενο : Η μητέρα συχνά εργάζεται

Με την πάροδο των ετών παρατηρούμε ότι όλο και περισσότερες γυναίκες σ' όλα τα κράτη του κόσμου, της Ευρώπης και στη χώρα μας συμμετέχουν ενεργά στην αγορά εργασίας, διεκδικώντας επαγγελματική απασχόληση. Αυτό σημαίνει ότι, καθώς η μητέρα βρίσκεται πολλές ώρες στη δουλειά, η φροντίδα για το σπίτι και τα μέλη της οικογένειας απαιτεί αλλαγές: οι παραδοσιακοί ρόλοι αναθεωρούνται, οι ευθύνες μοιράζονται, όλοι χρειάζεται να αναλάβουν δουλειές, ώστε το σύστημα της οικογένειας να συνεχίσει να λειτουργεί αποτελεσματικά ως προς τις ανάγκες που υπάρχουν.

Οι γονείς αναγκάζονται να δουλεύουν ολοένα και περισσότερο σε εργασίες, που γίνονται σταδιακά όλο και πιο απαιτητικές. Οι συνθήκες των μεγαλουπόλεων δεν είναι ιδιαίτερα φιλικές για τους κατοίκους τους. Ο βιοπορισμός, πιθανόν, να εξαντλεί τους ανθρώπους και τις δυνάμεις τους. Η υπερένταση, οι συγκρούσεις και το άγχος αποτελούν καθημερινό μέρος της ζωής στη σημερινή εποχή. Έτσι, γυρίζουν στο σπίτι κουρασμένοι, χωρίς ψυχικά και σωματικά αποθέματα. Η ενασχόληση με τα παιδιά τους μετατρέπεται σε μια σειρά από ενέργειες ρουτίνας. Τα συναισθηματικά προβλήματα των εφήβων παίρνουν, συχνά, τη μορφή μπελά για τους γονείς, που προσπαθούν να τελειώσουν τη μέρα τους, χωρίς άλλες συγκρούσεις και βάσανα σαν εκείνα που αντιμετώπισαν στη δουλειά τους. Οι έφηβοι αισθάνονται ότι παραμελούνται και ότι τα προβλήματά τους μένουν χωρίς απάντηση, λύση ή και στήριξη από τους μεγάλους. Η άρνηση, η σιωπή, η αναβολή, η έλλειψη σεβασμού γεννούν προβλήματα που συσσωρεύονται και, όταν δεν αντιμετωπίζονται έγκαιρα και ουσιαστικά, οδηγούν τους εφήβους σε παραπτωματική συμπεριφορά.

Ωστόσο, η επαγγελματική δραστηριότητα της μητέρας δεν είναι απειλητική για την ισορροπία και τη συνοχή της οικογένειας. Η εργαζόμενη μητέρα ενισχύει οικονομικά την οικογένεια, αλλά και η ίδια μέσα από τη δουλειά της αισθάνεται δραστήρια και πιο ολοκληρωμένη, κάτι που έχει θετική επίπτωση και στην ισορροπημένη σχέση με τα παιδιά της. **Από το σχολικό βιβλίο**

1. Σημειώνουμε τις λέξεις – φράσεις κλειδιά του κειμένου και αποδίδουμε το νόημα των παραγράφων με πλαγιότιτλους.

Με την πάροδο των ετών παρατηρούμε ότι **όλο και περισσότερες γυναίκες σ' όλα τα κράτη του κόσμου**, τις Ευρώπης και στη χώρα τις **συμμετέχουν ενεργά στην αγορά εργασίας**, διεκδικώντας επαγγελματική απασχόληση. Αυτό σημαίνει ότι, καθώς η μητέρα βρίσκεται τις ώρες στη δουλειά, η **φροντίδα για το σπίτι και τα μέλη της οικογένειας απαιτεί αλλαγές: οι παραδοσιακοί ρόλοι αναθεωρούνται**, οι ευθύνες μοιράζονται, **όλοι χρειάζεται να αναλάβουν δουλειές**, ώστε το σύστημα τις οικογένειας να συνεχίσει να λειτουργεί αποτελεσματικά ως προς τις ανάγκες που υπάρχουν.

Οι γονείς αναγκάζονται να δουλεύουν ολόένα και περισσότερο σε εργασίες, που γίνονται σταδιακά όλο και πιο απαιτητικές. **Οι συνθήκες των μεγαλουπόλεων δεν είναι ιδιαίτερα φιλικές για τους κατοίκους τους. Ο βιοπορισμός, πιθανόν, να εξαντλεί τους ανθρώπους και τις δυνάμεις τους.** Η υπερένταση, οι συγκρούσεις και το άγχος αποτελούν καθημερινό μέρος της ζωής στη σημερινή εποχή. Έτσι, **γυρίζουν στο σπίτι κουρασμένοι, χωρίς ψυχικά και σωματικά αποθέματα.** Η ενασχόληση με τα παιδιά τους μετατρέπεται σε μια σειρά από ενέργειες ρουτίνας. **Τα συναισθηματικά προβλήματα των εφήβων παίρνουν, συχνά, τη μορφή μπελά για τους γονείς**, που προσπαθούν να τελειώσουν τη μέρα τους, χωρίς άλλες συγκρούσεις και βάσανα σαν εκείνα που αντιμετώπισαν στη δουλειά τους. **Οι έφηβοι αισθάνονται ότι παραμελούνται και ότι τα προβλήματά τους μένουν χωρίς απάντηση, λύση ή και στήριξη από τους μεγάλους.** Η άρνηση, η σιωπή, η αναβολή, η έλλειψη σεβασμού γεννούν **προβλήματα που συσσωρεύονται** και, όταν δεν αντιμετωπίζονται

έγκαιρα και ουσιαστικά, οδηγούν τους εφήβους σε παραπτωματική συμπεριφορά.

Ωστόσο, η επαγγελματική δραστηριότητα της

Η αύξηση της γυναικείας επαγγελματικής δραστηριότητας σε παγκόσμιο επίπεδο και η αναθεώρηση των παραδοσιακών ρόλων μέσα στην οικογένεια με την ανάληψη ευθυνών απ' όλα τα μέλη

Η πολύωρη και εξαντλητική εργασία των γονέων στις μεγαλουπόλεις ως αιτία για την έλλειψη επικοινωνίας γονέων – εφήβων και τη συνακόλουθη παραπτωματική συμπεριφορά των εφήβων

Τα θετικά αποτελέσματα της γυναικείας επαγγελματικής δραστηριότητας για ολόκληρη την οικογένεια

μητέρας δεν είναι απειλητική για την ισορροπία και τη συνοχή της οικογένειας. Η εργαζόμενη μητέρα ενισχύει οικονομικά την οικογένεια, αλλά και η ίδια μέσα από τη δουλειά της αισθάνεται δραστήρια και πιο ολοκληρωμένη, κάτι που έχει θετική επίπτωση και στην ισορροπημένη σχέση με τα παιδιά της.

2. Αναδιατυπώνουμε το περιεχόμενο του κειμένου **στηριζόμενοι στους πλαγιότιτλους**, αλλά με τέτοιο τρόπο, ώστε να δημιουργείται **ένα ενιαίο κείμενο**.

Αποφεύγουμε όσο μπορούμε **την αντιγραφή** – αυτό σημαίνει ότι έχουμε κατανοήσει καλά το περιεχόμενο, ώστε να είμαστε σε θέση να το αποδώσουμε με το δικό μας λόγο.

Προσέξτε παρακάτω τις **διαρθρωτικές λέξεις-φράσεις** με τις οποίες γίνεται η μετάβαση από τη μία παράγραφο στην άλλη και το **ρόλο των ρημάτων**:

Περίληψη

Το κείμενο αναφέρεται στην εργασία της μητέρας και τις επιπτώσεις της σε ολόκληρη την οικογένεια. Συγκεκριμένα **διαπιστώνεται** ότι η γυναικεία επαγγελματική δραστηριότητα των τελευταίων χρόνων έχει επιφέρει αναδιάταξη των ρόλων στην οικογένεια με αναθέσεις ευθυνών σε όλα τα μέλη.

Στη συνέχεια ο συγγραφέας **προβληματίζεται** αναφορικά με την πολύωρη εργασία των γονέων και τις συνέπειές της στη σχέση τους με τα παιδιά. **Επισημαίνει** την ψυχική εξάντληση των γονέων και την αδυναμία επικοινωνίας τους με τους εφήβους, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει τους τελευταίους σε παραπτωματική συμπεριφορά.

Ολοκληρώνοντας ο συγγραφέας **προβάλλει** τις θετικές για την οικογένεια συνέπειες της γυναικείας εργασίας υποστηρίζοντας ότι συντελεί στην προσωπική ισορροπία της μητέρας, στοιχείο που έχει θετικό αντίκτυπο και στη σχέση με τα παιδιά της.

Βοηθητικό υλικό για τη σύνδεση των προτάσεων και των παραγράφων

Ενδεικτικές διαρθρωτικές / συνδετικές λέξεις-φράσεις: είναι οι λέξεις που συνδέουν μικρότερα ή μεγαλύτερα μέρη του λόγου και δηλώνουν:

Αίτιο – αποτέλεσμα: επειδή, γιατί, διότι, γι' αυτό, για τους πιο πάνω λόγους, λόγω του ότι, ως εκ τούτου, κατά συνέπεια, όπως ήταν αναμενόμενο, ως αποτέλεσμα, ως επακόλουθο, επομένως, αφού-τότε

Αντίθεση – εναντίωση: αντίθετα όμως, εν αντιθέσει, ωστόσο, αλλά, από την άλλη, εξάλλου, αντί τούτου, παρόλο που, αν και, τουναντίον, όμως, ωστόσο, πάντως, παρόλο που, από την άλλη πλευρά

Επεξήγηση: δηλαδή, με άλλα λόγια, για να γίνω πιο σαφής, διευκρινιστικά, ιδιαίτερα, ειδικότερα

Χρονική σχέση / ακολουθία: αρχικά, καταρχήν, πρώτα-πρώτα, έπειτα, στη συνέχεια, το επόμενο, προηγούμενως, ταυτόχρονα, στο μεταξύ, τελικά, τότε

Όρο – προϋπόθεση: αν, εκτός αν, σε περίπτωση που, με την προϋπόθεση ότι, λαμβάνοντας υπόψη πως, μέσα σ' αυτό το πλαίσιο, αν εξαιρέσουμε, αν δεχτούμε

Βεβαιότητα: αναμφισβήτητα, αναντίρρητα, αναμφίβολα, οπωσδήποτε, πράγματι, είναι ολοφάνερο, είναι κοινή διαπίστωση, είναι γενικά παραδεκτό, γεγονός είναι ότι, είναι κοινός τόπος, δεν αμφισβητεί κανείς

Ομοιότητα / αναλογία: επίσης, στο ίδιο μοτίβο, παράλληλα, αναλογικά, παρόμοια, όπως ακριβώς-έτσι και, κατά τον ίδιο τρόπο, σύμφωνα με τα παραπάνω

Σύγκριση: συγκριτικά με, αντιπαραβάλλοντας, αντιδιαστέλλοντας, αν κρίνει κανείς σε σχέση με

Συμπλήρωση: επιπλέον, εκτός απ' αυτό, επιπρόσθετα, συμπληρωματικά, ακόμα ένα σημείο, όλο και περισσότερο, θα μπορούσε να προσθέσει κανείς, μ' αυτόν τον τρόπο

Έμφαση: πρέπει να τονιστεί, είναι αξιοπρόσεκτο, είναι χαρακτηριστικό ότι, ας μην παραβλέψουμε, ιδιαίτερα σημαντικό είναι, αξιοσημείωτο είναι, δεν μπορούμε να αγνοήσουμε ειδικά, προπάντων, ιδιαίτερα, θα ήθελα να επισημάνω, να επιστήσω την προσοχή, να τονίσω το εξής, αξίζει να τονιστεί

Παράδειγμα: για παράδειγμα, χαρακτηριστικό παράδειγμα, λόγου χάρη, ενδεικτικά

Συμπέρασμα: συμπερασματικά, συνοψίζοντας, ανακεφαλαιώνοντας, εν κατακλείδι, άρα λοιπόν, επομένως, συνεπώς, αβίαστα συμπεραίνει κανείς, είναι ευλογοφανές, αποδεικνύεται άρα ,από όσα προηγήθηκαν προκύπτει , λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω

Προτροπή: επιβάλλεται, πρέπει, οφείλουμε, είναι υποχρέωση όλων

Προσθετικός τρόπος σύνδεσης : ακόμη, επιπρόσθετα, επιπλέον, επίσης, εξάλλου, συμπληρωματικά, εκτός από τα παραπάνω μας, είναι χρέος μας, για να θεραπεύσουμε

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

1. Βρείτε την έγκλιση των ρημάτων που τονίζονται και γράψτε τι δηλώνει :

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ	ΕΓΚΛΙΣΗ – ΤΙ ΔΗΛΩΝΕΙ
1. Η συγχώνευση των νοικοκυριών μόλις έχει αρχίσει	
2. Ας τελειώσουν επιτέλους τα μνημόνια	
3. Πώς να αποπληρώσουν τα δάνειά τους;	
4. Θα ήταν μεσάνυχτα, όταν ακούστηκε η έκρηξη	
5. Μην αγγίζεις τίποτα !	

2. Να τροποποιήσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, ώστε να δηλώνουν το ζητούμενο της παρένθεσης :

ΠΡΟΤΑΣΗ	ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ
1. Αναζήτησαν μια καλύτερη ζωή (προτροπή)	
2. Βγήκατε και δεν μιλήσατε (προσταγή)	
3. Έγινε καλά (ευχή)	
4. Υποχώρησα στην επιθυμία της (παραχώρηση)	
5. Κλείσε το παράθυρο ! (παράκληση)	
6. Θα πας αδιάβαστος στο διαγώνισμα (απορία)	
7. Σε ξαναβρήκα μπροστά μου (απαγόρευση)	

3. Να γράψετε τη χρονική βαθμίδα, την έγκλιση και το ποιόν της ενέργειας των ρημάτων που υπογραμμίζονται :

ΡΗΜΑ	ΧΡΟΝΙΚΗ ΒΑΘΜΙΔΑ - ΕΓΚΛΙΣΗ	ΠΟΙΟΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
1. <u>Διάβασε</u> τα μαθήματά σου.		
2. <u>Μην πετάτε</u> τα σκουπίδια στο δρόμο.		
3. Θα επιχειρήσει <u>να με διαβάσει</u>		
4. Θα μου απαντούσε, <u>αν του είχα γράψει</u> .		
5. Φωνάζει <u>για να τον φοβηθούμε</u> .		
6. Όταν έρθεις, εγώ <u>θα έχω φύγει</u> .		

7. Μας παρακάλεσε να της δείχνουμε εμπιστοσύνη		
8. Φοβάμαι μήπως δεν ξαναγυρίσεις .		
9. Είχε συνέλθει όταν φτάσαμε .		

4. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα:

ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΝΝΟΙΑΣ	ΣΥΝΘΕΤΗ ΛΕΞΗ	ΕΙΔΟΣ ΣΥΝΘΕΤΟΥ
1. Πλοίο που χρησιμοποιείται για το σπάσιμο (θραύση) των πάγων	παγοθραυστικό	αντικειμενικό
2. Λόφος από χώμα		
3. Δύσκολος άνθρωπος		
4. Ντόπιος, γεννήθηκε στην ίδια χώρα αυτός και οι πρόγονοί του		
5. Άνθρωπος με διαφορετική θρησκεία		
6. Σπίτι με 2 ορόφους		
7. Αυτός που αποφεύγει τη στράτευση		
8. Κόβει κι απ' τις 2 πλευρές		
9. Έχει ωραία (καλή) φωνή		
10. Μισεί τις γυναίκες		
11. Λάδι και λεμόνι		
12. Αυτός που λυγίζει (κάμπτεται) δύσκολα		
13. Μιλά πολλές γλώσσες		
14. Ασχολείται με την εξόρυξη μετάλλων		
15. Του αρέσει να παίζει χαρτιά		
16. Τραγουδώ σιγά		
17. Τόπος δύσκολα προσβάσιμος		
18. Έτοιμος να καταρρεύσει		
19. Αστείος και τραγικός μαζί		
20. Διαθέτει προσόντα		

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΛΟΓΟΥ

Συγχωνεύσεις οικογενειών

1. Οι συγχωνεύσεις των σχολείων είναι ένα σοβαρό θέμα που συντελείται στη δημόσια σφαίρα. Αθόρυβα όμως και ιδιωτικά έχει αρχίσει η συγχώνευση των νοικοκυριών, η συγκατοίκηση συγγενικών οικογενειών, που μέχρι χθες ήταν διασκορπισμένες.
2. Ανύπαντροι νέοι, άνεργοι ή πληττόμενοι εργαζόμενοι, ζευγάρια με παιδιά, διαζευγμένες νέες μητέρες επιστρέφουν στο πατρικό τους. Δεν είναι οι άσωτοι υιοί που για χάρη τους θα σφαχτεί ο μόσχος ο σιτευτός, αλλά οι χθεςσινόι νοικοκύρηδες που έγιναν σώγαμπροι ή τα οικονομικά ανεξάρτητα (μέχρι χθες) τέκνα που έγιναν προστατευόμενα μέλη. Αντίο στο «μακριά και αγαπημένοι».
3. Την εποχή της εσωτερικής μετανάστευσης ήταν πολύ συνηθισμένο φαινόμενο η μακρόχρονη φιλοξενία συγγενών από την επαρχία, που έρχονταν στην Αθήνα για να βρουν δουλειά ή να σπουδάσουν. Το ράντζο, η στρωματσάδα, οι βαλίτσες που έπαιζαν το ρόλο συρταριού ή ντουλάπας ήταν στην ημερήσια διάταξη, ενώ η συγκατοίκηση δεν ήταν πάντα αρμονική. Αναπόφευκτες ήταν οι τριβές, οι γκρίνιες, αλλά και η αλληλεγγύη, τα γέλια και οι χαρές.
4. Η μεγάλη διαφορά του χθες από το σήμερα δεν βρίσκεται στο επίπεδο των ανέσεων, αλλά στις προσδοκίες. Τότε οι νεοφερμένοι ένοικοι αναζητούσαν μια καλύτερη ζωή, όμως σήμερα κουβαλούν το στίγμα της προσωπικής αποτυχίας. Ανοιξαν τα φτερά τους, πέταξαν για λίγο και τώρα γυρίζουν στην παλιά φωλιά ηττημένοι και στριμωγμένοι. Και το πάνω χέρι στη νέα διευρυμένη οικογένεια δεν το έχει ο πιο ηλικιωμένος και σεβάσμιος, αλλά ο ιδιοκτήτης της κατοικίας ή αυτός που φέρνει έναν μισθό ή μια σύνταξη στο σπίτι. Αυτός κρατάει το τηλεκοντρόλ, αυτός αποφασίζει.
5. Η συγχώνευση των οικογενειών μόλις έχει αρχίσει. Ίσως η ανεργία, οι εξώσεις, η απώλεια προσημειωμένων κατοικιών να την επιταχύνουν. Όμως, σε αντίθεση με το '50 και το '60, η συγκατοίκηση δεν είναι το εφελτήριο* για την πρόοδο, αλλά η ανώμαλη προσγγείωση, το ορατό σημάδι της ήττας.
6. Η σημερινή αναγκαστική διεύρυνση της οικογένειας είναι μια οπισθοδρόμηση που δεν εξυψώνει, αλλά τραυματίζει τις ανθρώπινες σχέσεις, καθώς εδώ και δεκαετίες αποθεώνεται το δικαίωμα στην «ιδιωτικότητα». Έχω δικαίωμα να τρώω όποτε πεινάσω, να ακούω τη μουσική που μου αρέσει, να βλέπω τις εκπομπές και τις ταινίες που διαλέγω, να

μιλώ στους φίλους μου με το δικό μου τηλέφωνο, να μην ξυπνώ με το κοινό εγερτήριο. Έχω δικαίωμα στον χώρο μου. Πώς θα συγχωνευθούν συνήθειες ριζωμένες, νοοτροπίες, ηλικίες και τρόποι ζωής διαφορετικοί;

7.Τις οικογενειακές συγχωνεύσεις δεν τις υπαγορεύει το «μαζί θα προχωρήσουμε, μαζί θα αγωνιστούμε και θα προκόψουμε», αλλά το «μαζί θα επιβιώσουμε». Ωστόσο, για να έχει η συγχωνευμένη ζωή νόημα και προοπτική, δεν αρκούν τα κοινά γονίδια. Χρειάζεται και μια κοινή ελπίδα, που όμως δεν έχει ακόμη βρεθεί.

Μαριάννα Τζιαντζή (σε διασκευή) - Καθημερινή, 27/3/2011

εφαλτήριο * : η βάση, το στήριγμα που χρησιμοποιεί κάποιος για να πετύχει ένα στόχο, για την άνοδό του

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Ποιο φαινόμενο των ημερών μας περιγράφει η συγγραφέας με την ονομασία «συγχωνεύσεις οικογενειών», ποιους αφορά και σε ποιες αιτίες οφείλεται ;
2. Στο κείμενο αντιμετωπίζεται θετικά ή αρνητικά το φαινόμενο αυτό ; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας
3. Αναφέρετε ποια είναι η δομή της 4ης και 6ης παραγράφου του κειμένου και ποιος ή ποιοι οι τρόποι ανάπτυξης των παραγράφων αυτών
4. Να αποδώσετε με ένα πλαγιότιτλο το περιεχόμενο κάθε παραγράφου, στη συνέχεια να υπογραμμίσετε τις λέξεις – κλειδιά και να γράψετε περίληψη του κειμένου σε 120 περίπου λέξεις
5. Πώς αντιμετωπίζετε την προοπτική να ζήσετε κι εσείς σε μια «συγχωνευμένη» οικογένεια ; (1 παράγραφος με πλήρη δομή – έως 180 λέξεις)

Ενότητα 3η- Φιλία**Προϋποθέσεις ορθής φιλίας:**

- Σεβασμός στην προσωπικότητα του άλλου.
- Ειλικρίνεια και τιμιότητα.
- Κατανόηση προβλημάτων.
- Αλληλοβοήθεια.
- Κοινά ενδιαφέροντα.
- Απουσία εγωισμού.
- Συνεχής επικοινωνία.

Αξία της φιλίας:

- Βαθύτερη επικοινωνία.
- Εμπιστοσύνη.
- Αποφυγή της μοναξιάς.
- Συμπαράσταση στις δύσκολες στιγμές.
- Διάλογος.
- Μας βοηθά να γνωρίσουμε τον εαυτό μας.
- Μας βελτιώνει σαν άτομα.
- Μας εντάσσει ομαλά στην κοινωνία.

Η φιλία στην εποχή μας περνάει κρίση.**Αίτια:**

- Έλλειψη ελεύθερου χρόνου.
- Ανταγωνισμός.
- Καταναλωτικό πνεύμα της εποχής.
- Τηλεόραση μας αποξενώνει.
- Ραγδαία τεχνολογική ανάπτυξη.

ΦΙΛΙΑ

Στην εποχή μας, εποχή οργάνωσης, ψυχρής λογικής και ορθολογισμού, ο άνθρωπος ακολουθεί μια τραγική μοίρα που τον οδηγεί στη μοναξιά.. Συχνά μιλούμε για αγωνία «κενού», έλλειψη εσωτερικής θερμότητας του ενός προς τον άλλο, γιατί ακριβώς ξεχνούμε ένα βασικό στοιχείο των ανθρώπινων σχέσεων. Ο άνθρωπος που ζει το σωστό νόημα της ζωής νιώθει πολύ έντονα αυτή τη σχέση που στερεώνει την αγάπη, την τρυφερότητα, τη συντροφικότητα και σταθεροποιεί την εμπιστοσύνη και τα ανυστερόβουλα αισθήματα..

Σήμερα η φιλία δοκιμάζεται σκληρά μέσα στους νέους τρόπους ζωής που επιβάλλει η ταχύτητα και η τεχνολογική ανάπτυξη. Πού να γνωρίσει ο άνθρωπος άνθρωπο; Πού να ξεχωρίσει μέσα στον «κρεατένιο» πολτό μια αμέριστη μορφή;

Η φιλία καλλιεργεί με τον πιο εποικοδομητικό τρόπο την ανθρωπιά ,αφού αναπτύσσει στοιχεία ειλικρίνειας, θερμής πίστης, αμοιβαίας αγάπης. Έχει ειπωθεί πως «η φιλία είναι αδερφή της ψυχής και δώρο της καρδιάς » κι ακόμη πως «είναι το μόνο τριαντάφυλλο στον κόσμο που δεν έχει αγκάθια».

Φίλος δεν είναι βέβαια εκείνος που δένεται περιστασιακά μαζί σου, αλλά εκείνος ο φίλος που δένεται με την εσωτερική σου υπόσταση και γίνεται ένα με την ψυχή και το πνεύμα σου . Η αληθινή φιλία δεν επιδέχεται συμβιβασμούς, δε βλασταίνει σε κλίμα υποψίας δεν καταδέχεται ποταπές ιδιοτέλειες .Ο πραγματικός φίλος μοιάζει με το άλλο εγώ μας. Μπορεί να φλυαρεί ή να σωπαίνει μαζί σου, να προστρέχει στη δύσκολη στιγμή σου, να μοιράζεται τη θλίψη και τη χαρά σου, να σε συμβουλεύει σ' ό,τι πρόκειται να κάνεις πάντα με πρόθεση αγαθή, διάθεση ζεστή και ειλικρινή. Σου δίνει το αίσθημα της ασφάλειας που τόσο χρειάζεται στους αβέβαιους καιρούς μας.

Εξακολουθούμε να θεωρούμε τη φιλία σπάνιο άνθος που συντηρείται με πολλή φροντίδα στο θερμοκήπιο της καρδιάς και του πνεύματος. Γι' αυτό δεν πρέπει να σπιλώνεται από συμφέροντα, υποψίες κι απιστίες, φιλοδοξίες, παρανοήσεις κι ανταγωνισμούς. Είναι τόσο ευαίσθητη που πολύ εύκολα μπορεί να αρρωστήσει και να πεθάνει. Κι αν τύχει ακόμα κι αναστηθεί πάντα θ' απομένει ανάπηρη.

Επιλογή φίλου προτερήματα

- + γελαστό πρόσωπο που προμηνύει άτομο πρόσχαρο, ανοιχτόκαρδο, και κεφάλτο
- + πραγματική αίσθηση του χιούμορ χωρίς να περνά τα όρια
- + διακριτικός και λεπτός χαρακτήρας
- + ευθύτητα και ειλικρίνεια
- + υπομονετικός, ανεκτικός και με κατανόηση
- + εχέμυθος που εμπνέει εμπιστοσύνη και σιγουριά
- + πραγματικό στήριγμα, αφού ξεπερνά τις δύσκολες στιγμές αντιμετωπίζοντας τα πράγματα με αξιοθαύμαστη ψυχραιμία και λογική.

{ Οι φωνές και οι συζυγίες των ρημάτων }

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ	ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ
Κατάληξη -ω : τρέχω, φροντίζω, αμείβω, τιμώ • Κάποια ρήματα έχουν μόνο ενεργητική φωνή : κρυνώνω, τρέχω	Κατάληξη -μαι : αμείβομαι, κρύβομαι, θεωρούμαι, λυπάμαι, κρατιέμαι • Κάποια ρήματα τα συναντούμε μόνο στην παθητική φωνή : δέχομαι, σκέφτομαι • Είναι τα αποθετικά ρήματα

- Γενικά : η φωνή προσδιορίζει τον τρόπο κλίσης, αλλά όχι και τη σημασία του ρήματος.

Έτσι, για παράδειγμα, **το ρήμα λιώνω** μπορεί να το δούμε και με **παθητική σημασία**, ενώ είναι ενεργητικής φωνής :

Το χιόνι **έλιωσε** στα βουνά από τη βροχή → **παθητική σημασία**

Όμως : Η βροχή **έλιωσε** τα χιόνια → **ενεργητική σημασία**

- Επίσης : η ενεργητική φωνή προσδίδει έμφαση στην ενέργεια του ρήματος, ενώ η παθητική φωνή επικεντρώνεται στο αποτέλεσμα της ενέργειας και χρησιμοποιείται περισσότερο στον επίσημο λόγο.

ΟΙ ΣΥΖΥΓΙΕΣ**A' συζυγία**

Ενεστώτας ενεργητ. φωνής: γράφ-ω , -εις, -ει

γράφ-ουμε, -ετε, -ουν

Ενεστώτας παθητ. φωνής : γράφ-ομαι, -εσαι, -εται

γραφ-όμαστε, -εστε (-όσαστε), -ονται

B' συζυγία**α' τάξη:** Ενεστώτας ενεργητ. φωνής : τραγουδ-ώ,/-άω , -άς, -ά

τραγουδ-άμε, (-ούμε), -άτε, --ούν (-άνε)

Ενεστώτας παθητικής φωνής: τραγουδ-ιέμαι, -ιέσαι,

-ιέται ,τραγουδ-ιόμαστε, -ιέστε (-όσαστε), -ιούνται

β' τάξη: Ενεστώτας ενεργητ. φωνής : διατηρ-ώ, -είς, -εί,

διατηρ-ούμε, -είτε -ούν (-ούνε)

Ενεστώτας παθητ. φωνής : διατηρ-ούμαι, -είσαι, -είται,

διατηρ-ούμαστε, - είστε, -ούνται

αποθετικά ρήματα: φοβ-άμαι και -ούμαι, -άσαι, -άται

φοβ-όμαστε (-ούμαστε), -όσαστε (-άστε), -ούνται

Η ΚΛΙΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΥ ΠΑΘΗΤΙΚΗΣ ΦΩΝΗΣ

Α' ΣΥΖΥΓΙΑ (-ομαι)	Β' ΣΥΖΥΓΙΑ (-ιέμαι, -ούμαι)	ΑΠΟΘΕΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ
γραφ-όμουν γραφ-όσουν γραφ-όταν γραφ-όμασταν γραφ-όσασταν γράφ-ονταν	τραγουδ-ιόμουν τραγουδ-ιόσουν τραγουδ-ιόταν τραγουδ-ιόμασταν (-ιόμαστε) τραγουδ-ιόσασταν (- ιόσαστε) τραγουδ-ιόνταν (-ιούνταν, -ιόντουσαν) διατηρ-ούμουν διατηρ-ούσουν διατηρ-ούνταν (ε) διατηρ-ούμασταν (-στε) διατηρ-ούσασταν (-στε) διατηρ-ούνταν (-ε)	φοβ-όμουν (-α) φοβ-όσουν (-α) φοβ-όταν (-ε) φοβ-όμασταν (-όμαστε) φοβ-όσασταν (-όσαστε) φοβ-ούνταν (- όνταν /ε) προηγ-ούμουν προηγ-ούσουν προηγ-ούνταν προηγ-ούμασταν (-στε) προηγ-ούσασταν (-στε) προηγ-ούνταν

Όμοια με τον Παρατατικό του διατηρούμαι και του προηγούμαι σχηματίζονται και κλίνονται επίσης τα ρήματα : επικαλούμαι, μιμούμαι, συνεννοούμαι , στερούμαι, αποτελούμαι, εξαιρούμαι, αφαιρούμαι και άλλα όμοια.

Η ΑΡΧΑΪΚΗ ΚΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΘΗΤΙΚΗΣ ΦΩΝΗΣ

Κάποια ρήματα σε **-ώμαι** ακολουθούν την αρχαϊκή κλίση στην Οριστική και Υποτακτική του Ενεστώτα :

Ενεστώτας – Οριστική

εγγυ-ώμαι ,εγγυ -άσαι, εγγυ-άται

εγγυ-ώμεθα (-όμαστε), εγγυ-άσθε (-άστε), εγγυ-ώνται

Παρατατικός : σχηματίζεται περιφραστικά → *είχα εξάρτηση, έθετα εγγύηση*

Όμοια ρήματα : διερωτώμαι, αποπειρώμαι, διασπώμαι, εξαρτώμαι (και εξαρτιέμαι), τιμώμαι, ηττώμαι, καταχρώμαι, περιπλανώμαι (και περιπλανιέμαι)

ΜΕΡΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

1. Η προστακτική του Αορίστου στα ρήματα της β' συζυγίας ενεργητικής φωνής σχηματίζεται με την κατάληξη :
Β' ενικό : **-ησε** → αδιαφόρησε (τίμησε, αγάπησε, προσπάθησε, προχώρησε ...)
Β' πληθυντικό : **-ήστε** → αδιαφορήστε (τιμήστε, αγαπήστε, προχωρήστε, προσπαθήστε)
2. Η προστακτική του Αορίστου στην παθητική φωνή των ρημάτων β' συζυγίας (εκτός ορισμένων εξαιρέσεων) σχηματίζεται με τις καταλήξεις :

Β' ενικό : **-ήσου** → θυμήσου , κρατήσου
Β' πληθυντικό : **-ηθείτε** → θυμηθείτε, κρατηθείτε
3. Το ρήμα παράγω (και κάθε σύνθετο με β' συνθετικό το ρήμα άγω) σχηματίζει ως εξής τους χρόνους :
Παρατατικό : **παρήγα** , Αόριστο : **παρήγαγα**, Εξακολουθητ. Μέλλοντα : **θα παράγω**, Συνοπτικό Μέλλοντα : **θα παραγάγω** , Παρακείμενο : **έχω παραγάγει**, Υπερσυντέλικο : **είχα παραγάγει**
4. Το ρήμα επικαλούμαι σχηματίζει **Αόριστο : επικαλέστηκα**
Το ρήμα αποκαλούμαι (ονομάζομαι) σχηματίζει **Αόριστο αποκλήθηκα**

Π.χ. Ο Γιώργος **επικαλέστηκε** τη μαρτυρία μου για το περιστατικό προκειμένου να τον πιστέψουν.
Ο Μανώλης **αποκλήθηκε** βλάκας από τους φίλους του κι έτσι ξέσπασε ο καυγάς.

{ Α' Συνθετικό }

- το ουσιαστικό γη ως α' συνθετικό μπορεί να έχει τη μορφή
 - γη-
 - γαιο-
 - γεω-
- το επίθετο καλός ως α' συνθετικό μπορεί να έχει τη μορφή
 - καλο-
 - καλλι-
- το αριθμητικό ένας γίνεται **μονο** π.χ. **μονογονεϊκός**
- δύο γίνεται **δι-**, **δισ-** π.χ. **διώροφος** , **δισεκατομμύριο**
- τέσσερα γίνεται **τετρα-** π.χ. **τετράγωνο**
- πέντε γίνεται **πεντα-** , **πενθ-** π.χ. **πεντάπλευρος**, **πενθήμερη**
- οι προθέσεις : από + δασυνόμενη λέξη της αρχ. ελληνικής → **αφ-**
π.χ. **από** + **οπλίζω**= **αφοπλίζω**
- αντί + δασυνόμενη λέξη της αρχ. ελληνικής → **ανθ** :
αντί + **ύγιεινός** = **ανθυγιεινός**
- **μετά** + **αύριο** → **μεθαύριο**
- το επίρρημα **χάμω** ως α' συνθετικό γίνεται **χαμο** → **χαμόγελο**
- επίσης : **χειρ** + **έργο** → **χειρουργός** (και όχι : **χειρουργός**)
αλλά : **κακός** + **έργο** → **κακούργος**

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

1. Συμπληρώστε ό,τι λείπει :

α. Ο συγκεκριμένος θεωρείτ.... από τους σημαντικότερους νεοέλληνες συγγραφείς

β. Πώς κρίνεται... αυτή την τακτική της αδιαφορίας ;

γ. Ακολουθ ... στε αυτό το δρόμο και θα φτάσετε στον προορισμό σας

δ. Αμφιβάλλω αν ασκείτ.... τα καθήκοντά σας σωστά

ε. Η Αφροδίτη διατηρείτ..... σε καλή φόρμα , παρά τα κιλά της

στ. Διατηρείτ..... τα θρανία σας καθαρά ή όχι ;

ζ. Γραφτ..... (γράφομαι, β' πληθ. , προστακτ. Αορίστου) στο γυμναστήριο και απολαύστε την ευεξία που χαρίζ... η άσκηση .

η. Μετρ..... (μετρώ, β' πληθ. , προστακτ. Αορίστου) σωστά το χώρο του δωματίου ώστε να χωρέσουν τα έπιπλα.

2. Να μεταφέρετε στον Παρατατικό και τον Αόριστο τα ρήματα των προτάσεων που ακολουθούν :

ΠΡΟΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ
α. Ο Πέτρος προηγείται στη βαθμολογία.		
β. Παραμελείτε τις εργασίες σας, όπως βλέπω		
γ. Οι οδηγίες του διευθυντή εκτελούνται από τους επιμελητές.		
δ. Τα παιδιά αναρωτιούνται τι συμβαίνει.		

3. Συμπληρώστε τον πίνακα που ακολουθεί :

ΠΩΣ ΛΕΓΕΤΑΙ	ΑΠΟΔΟΣΗ ΕΝΝΟΙΑΣ	ΜΟΡΦΗ Α' ΣΥΝΘΕΤΙΚΟΥ
1. το κείμενο που γράφτηκε με το χέρι. 2. για τους παππούδες το παιδί του εγγονού τους 3. το μυθιστόρημα σε τρεις τόμους 4. η οικοδομή με πέντε ορόφους 5. το δαχτυλίδι με μία πέτρα 6. η εκτροφή χοίρων 7. το κλαδί που φυτρώνει κοντά στο έδαφος 8. αυτός που έρχεται μετά τον επόμενο 9. ο γιατρός που χειρουργεί την καρδιά 10. το σεντόνι με το οποίο σκεπάζεται κάποιος 11. κατεβάζω την αξία, ρίχνω το ποιοτικό επίπεδο (ρήμα) 12. αυτός που αγαπά την τέχνη 13. η έλλειψη νερού 14. αυτός που ασχολείται με τις καλές τέχνες 15. αυτός που αποφεύγει να δικαστεί 16. ο ιδιοκτήτης εκτάσεων γης		

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΛΟΓΟΥ

ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ FACEBOOK ...

Αλλά τι είναι ένας φίλος σήμερα; Μπορούμε όντως να τον βρούμε στο διαδίκτυο; Σύμφωνα με την ψυχολόγο Daniele Brun, 4 είναι τα συστατικά στοιχεία της φιλίας : η εμπιστοσύνη, η ένταξη σε μια περιορισμένη κοινότητα φίλων , κοινά ενδιαφέροντα και, εφόσον μιλάμε για διαδικτυακή φιλία, ένα κοινό βίωμα που μπορεί να συντηρηθεί μέσω του διαδικτύου. Άλλοι προσθέτουν την ειλικρίνεια, την ευθύτητα, την ανιδιοτέλεια και την έλλειψη ζήλιας.

Τα κριτήρια της φιλίας διαφοροποιούνται ανάλογα με το επάγγελμα, το μορφωτικό επίπεδο και το φύλο. Για τους εργάτες, ο φίλος είναι μέλος της οικογένειας, κάποιος στον οποίο μπορείς να υπολογίζεις σε μια δύσκολη στιγμή. Στην κατηγορία των υπαλλήλων προέχει η εχεμύθεια, τα κοινά ενδιαφέροντα και η διάρκεια της σχέσης. Για τα στελέχη επιχειρήσεων με πτυχία ανώτατης εκπαίδευσης το σημαντικό στοιχείο μιας φιλίας είναι η κοινωνική «εγγύτητα», η απλότητα , αλλά και η ανεπιτήδευτη συμπεριφορά. Σύμφωνα με την καθηγήτρια Daniele Brun , ο φίλος μας αντανakλά μια θετική εικόνα για τον εαυτό μας . Αυτό συμβαίνει , διότι , μέσα από την ελευθερία λόγου της φιλίας, μπορούμε να κρίνουμε και να κρίνoμαστε , να εκφράζουμε τις σκέψεις μας για τους πάντες και τα πάντα. Να γιατί είναι τόσο δύσκολο να ζούμε χωρίς φίλους.

Όμως, το βασικό ερώτημα παραμένει : ένας φίλος στο Facebook κι ένας φίλος στην πραγματική ζωή είναι το ίδιο πράγμα; Μπορούμε να λέμε ότι έχουμε φίλο κάποιον χωρίς να τον συναντάμε; Έρευνα του Πανεπιστημίου Αθηνών έδειξε ότι οι άνθρωποι κατανοούν και βιώνουν τη φιλία στο διαδίκτυο με εντελώς διαφορετικό τρόπο απ' ό,τι στην πραγματική ζωή. Έτσι, δεν περιμένουν και δεν προσφέρουν στους διαδικτυακούς φίλους ό,τι προσφέρουν στους φίλους της πραγματικής ζωής. Η φιλία εμπεριέχει την εμπιστοσύνη, την αμοιβαία αποδοχή, την επιθυμία για συναναστροφή, άρα και τη φυσική εγγύτητα. Όπως λέει χαρακτηριστικά και η Daniele Brun, στη φιλία υπάρχει πάντα το στοιχείο της φυσικής παρουσίας, της σωματικής «συνάντησης» που δεν μπορεί να παραβλεφθεί .Επίσης, στην πραγματική φιλία εκδηλώνονται και αρνητικά συναισθήματα ή συμπεριφορές, όπως ζήλια, έπαρση, εμπάθεια που μπορεί να μεταφερθούν και στη διαδικτυακή κοινότητα, με τη διαφορά ότι εκεί οδηγούν ευκολότερα σε ρήξεις . Στην πραγματική ζωή, ωστόσο, καλείσαι να διαχειριστείς αυτά τα συναισθήματα, καθώς ο άλλος βρίσκεται μπροστά σου, ενώ στο διαδίκτυο πατώντας delete τελειώνεις μια κι έξω μαζί του.

Άλλες μελέτες έχουν δείξει ότι ακόμα και οι πιο εξοικειωμένοι με το διαδίκτυο, όπως οι έφηβοι, δίνουν το ίδιο μεγάλη σημασία στη φυσική παρουσία. Ξέρουν ότι κάποια στιγμή θα πρέπει να εγκαταλείψουν την οθόνη του υπολογιστή που κρύβει πολύ καλά τα αντιπαθητικά σπυράκια τους και να συναντηθούν με τον άλλο στον κόσμο των

τριών διαστάσεων , για να του μεταδώσουν ένα πιο σαφές μήνυμα . Αντίθετα απ' ό,τι θα περίμενε κανείς, οι έφηβοι μοιράζονται άλλο ένα κοινό σημείο με τους μεγαλύτερους τους. Ενώ έχουν πολλούς διαδικτυακούς φίλους, στην πραγματικότητα μόνον 3-4 θεωρούν σημαντικούς και θέλουν να εμβαθύνουν τη σχέση τους μαζί τους .

Νίκος Κυριακίδης

1. Να γράψετε περίληψη του αποσπάσματος (περίπου 150 λέξεις) , αφού δώσετε από έναν πλαγιότιτλο για κάθε παράγραφο.
2. Α. Να γράψετε μια συνώνυμη για κάθε υπογραμμισμένη λέξη του κειμένου (βεβαιωθείτε ότι, αν την αντικαταστήσετε, το νόημα δεν αλλάζει)
3. Β. Να γράψετε από μία αντίθετη για τις λέξεις : ευθύτητα, εχεμύθεια, ανεπιτήδευτος , ανιδιοτέλεια .
4. Να συναντηθούν, να μεταδώσουν, να εκφράζουμε, καλείσαι : να γράψετε τα ρήματα στο ίδιο πρόσωπο της Οριστικής σε όλους τους χρόνους στη φωνή που βρίσκονται.
5. Ποια στοιχεία, σύμφωνα με την άποψη του συγγραφέα, διαφοροποιούν τις φιλίες του διαδικτύου απ' αυτές της πραγματικής ζωής ;
6. Να αναφέρετε ποια είναι η δομή και ο τρόπος (ή οι τρόποι) ανάπτυξης της 2 ης και 3ης παραγράφου του κειμένου.

Σήμερα:**Αρνητικά:**

- Πολλά μαθήματα, κούραση μαθητών.
- Έλλειψη σχολικών κτιρίων.
- Έλλειψη έμπειρων εκπαιδευτικών.
- Απουσία οργάνωσης μαθημάτων.
- Καλλιεργεί το «κυνήγι του βαθμού» (βαθμοθηρία).
- Ξεπερασμένες μέθοδοι διδασκαλίας.
- Ο μαθητής δε μαθαίνει να καλλιεργεί την κριτική του σκέψη και να προβληματίζεται.
- Ανεπαρκής υλικοτεχνική υποδομή (εργαστήρια, βιβλιοθήκες, χώροι άθλησης).

Προτάσεις:

- Ίδρυση σχολείων σε απομακρυσμένες περιοχές.
- Σύγχρονος εξοπλισμός σχολικών κτιρίων (βιβλιοθήκες, εργαστήρια, ηλεκτρονικοί υπολογιστές).
- Μετάδοση ηθικών αξιών και αρχών.
- Ανάπτυξη της προσωπικότητας των παιδιών.
- Έμφαση στον επαγγελματικό προσανατολισμό των παιδιών.
- Ευκαιρίες εκπαίδευσης σε όλα τα παιδιά.

Εκπαιδευτικοί:

- Προσιτοί και συνεργάσιμοι.
- Να μετεκπαιδούνται.
- Να μην έχουν ξεπερασμένες παιδαγωγικές αντιλήψεις.

{ Οι Διαθέσεις Των Ρημάτων }

Ενεργητική Διάθεση	Το υποκείμενο ενεργεί	•Ο αδερφός μου σκέφτεται από τώρα τις διακοπές •Πότε θα διαβάσεις για το διαγώνισμα ;
Παθητική διάθεση	Το υποκείμενο παθαίνει κάτι	•Οι ταραξίες τιμωρήθηκαν δεόντως από το διευθυντή. •Οι εργασίες δεν έχουν ακόμα παραδοθεί
Μέση διάθεση	Το υποκείμενο ενεργεί (ή ενεργεί άλλος για λογαριασμό του) και η ενέργεια επιστρέφει στο ίδιο	•Τα κορίτσια ετοιμάζονται για το πάρτι. •Η Μαρία έβαψε τα μαλλιά της κόκκινα στο κομμωτήριο.
Ουδέτερη διάθεση	Το υποκείμενο ούτε ενεργεί, ούτε παθαίνει · βρίσκεται σε μια κατάσταση	•Ο Πέτρος πεινάει σαν λύκος. •Ακόμα κοιμάσαι;

- Δεν πρέπει να συγχέουμε τη φωνή με τη διάθεση του ρήματος. Η φωνή αναφέρεται στη μορφή του ρήματος ενώ η διάθεση στη σημασία του ρήματος.
- μπορεί ένα ρήμα να είναι ενεργητικής φωνής και παθητικής διάθεσης ή και το αντίθετο.
π.χ. Έπαθε μεγάλο κακό.
Ο Μάνος εργάζεται σκληρά.
- Μπορεί ένα ρήμα στην ίδια φωνή άλλοτε να είναι ενεργητικής και άλλοτε παθητικής διάθεσης, ανάλογα με τα συμφραζόμενα.
π.χ. Το παιδί έσκασε το μπαλόνι.
Το μπαλόνι έσκασε από τα αγκάθια.

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ – ΠΟΙΗΤΙΚΟ ΑΙΤΙΟ

Παθητική σύνταξη έχουμε όταν διατυπώνουμε ένα νόημα με ρήμα παθητικής διάθεσης.

Το ποιητικό αίτιο συναντάται στην παθητική σύνταξη και είναι το προθετικό σύνολο που φανερώνει το πρόσωπο, το ζώο ή το πράγμα από το οποίο παθαίνει κάτι το υποκείμενο.

Το ποιητικό αίτιο εκφέρεται ως εξής:

- από + αιτιατική : κατηγορήθηκε από τους συναδέλφους του.
- σε + αιτιατική : είναι αγαπητός σε όλους.
- με + αιτιατική : η ιστορία της Ελλάδας είναι γραμμένη με αίμα.
- ενωμένο ως α' συνθετικό με μετοχές παθητικού παρακειμένου.
Ήταν ηλιοκαμένος.

ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΣΕ ΠΑΘΗΤΙΚΗ

Α. όταν το ρήμα είναι μονόπτωτο:

- ✓ το ενεργητικό ρήμα **τρέπεται** σε παθητικό του ίδιου χρόνου.
- ✓ το υποκείμενο του ενεργητικού ρήματος γίνεται ποιητικό αίτιο.
- ✓ το αντικείμενο του ενεργητικού ρήματος γίνεται υποκείμενο του παθητικού ρήματος.

Π.χ. Η βουλή ψηφίζει τους νόμους. (ενεργητική σύνταξη)

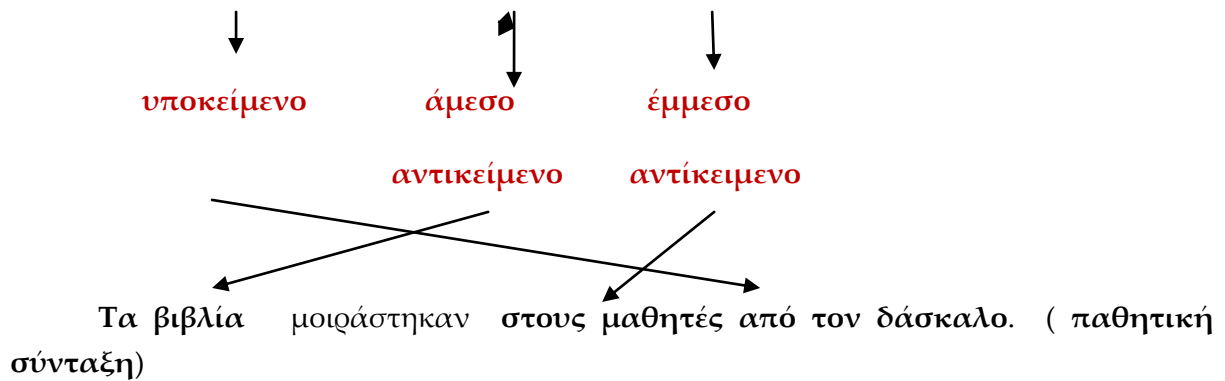
↑ ↑
υποκείμενο αντικείμενο

↙ ↘
Οι νόμοι ψηφίζονται από τη βουλή. (παθητική σύνταξη)

Β. όταν το ρήμα είναι δίπτωτο:

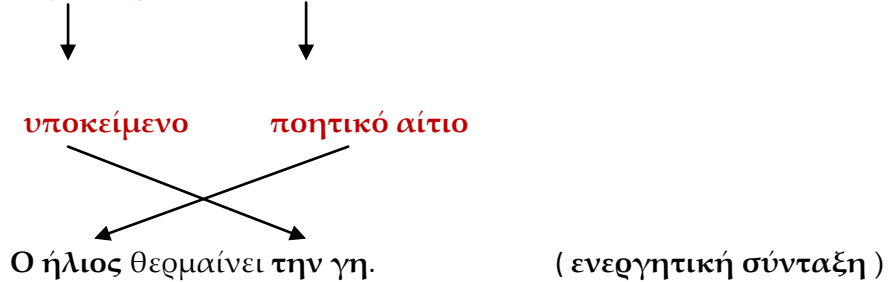
- ✓ το ενεργητικό ρήμα τρέπεται σε παθητικό του ίδιου χρόνου.
- ✓ το υποκείμενο του ενεργητικού ρήματος γίνεται ποιητικό αίτιο.
- ✓ το άμεσο αντικείμενο του ενεργητικού ρήματος γίνεται υποκείμενο του παθητικού ρήματος.
- ✓ το έμμεσο αντικείμενο του ενεργητικού ρήματος παραμένει όπως είναι ή τρέπεται σε εμπρόθετο αντικείμενο.

Π.χ. Ο δάσκαλος μοίρασε βιβλία στους μαθητές. (ενεργητική σύνταξη)

Κατά τη μετατροπή της παθητικής σύνταξης σε ενεργητική ακολουθείται αντίστροφη πορεία:

Π.χ. Η γη θερμαίνεται από τον ήλιο. (παθητική σύνταξη)

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΜΕΤΑΒΑΤΑ, ΜΟΝΟΠΤΩΤΑ ΚΑΙ ΔΙΠΤΩΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

- **Μεταβατικά ρήματα** : η ενέργεια του υποκειμένου τους μεταβαίνει στον όρο (ή σχετίζεται με τον όρο) που ονομάζεται **αντικείμενο**.
- Το αντικείμενο συμπληρώνει την έννοια του ρήματος σε πτώση **αιτιατική** ή **γενική** και βρίσκεται κάνοντας την ερώτηση : **ποιον, ποιους, τι**
Π.χ. Η Μαρία κέρδισε **το βραβείο** στο διαγωνισμό ορθογραφίας.
Μοιάζεις του **πατέρα σου** ή : **στον πατέρα σου** (η γενική αντικαθίσταται από εμπρόθετο)
- **Αμετάβατα ρήματα** : → Τα παιδιά τρέχουν στο δρόμο (η ενέργεια του υποκειμένου δε μεταβαίνει σε κάτι άλλο)
- **Αντικείμενο** μπορεί να είναι **οποιοδήποτε μέρος του λόγου** ακόμα και ολόκληρη πρόταση, όταν λειτουργεί ως **ουσιαστικό**.
Π.χ. Δεν αντέχω άλλο τη γκρίνια σας → **ουσιαστικό**
Χαιρέτησε τους συγκεντρωμένους κι έφυγε → **μετοχή**
Σιχαίνομαι τους ανόητους → **επίθετο**
Θέλουν να ζήσουν αξιοπρεπώς → **δευτερεύουσα ονοματική πρόταση**
Τον είδαμε αργά χθες το βράδυ → **αντωνυμία**
Σύστοιχο (ή εσωτερικό) αντικείμενο : είναι το αντικείμενο που έχει την ίδια ρίζα ή νοηματική συνάφεια με το ρήμα :
→ Έζησε μια δύσκολη ζωή
→ Ο κόσμος χαλάει κι εσύ κοιμάσαι τον ύπνο του δικαίου.
- **Μονόπτωτα μεταβατικά ρήματα** : Η έννοια τους συμπληρώνεται με ένα αντικείμενο ή μία πτώση :
→ Διάβασα προσεκτικά τις εργασίες.
→ Διάβασα τα Μαθηματικά, τη Γεωγραφία και τα Θρησκευτικά (τα αντικείμενα χωρίζονται με κόμμα, ή συνδέονται με συμπλεκτικό σύνδεσμο)
- **Δίπτωτα μεταβατικά ρήματα** : Η έννοια τους συμπληρώνεται με 2 αντικείμενα (αιτιατική + γενική, αιτιατική + αιτιατική)
Στην περίπτωση αυτή το αντικείμενο που συμπληρώνει άμεσα την έννοια του ρήματος λέγεται **άμεσο**, ενώ το δεύτερο που τη συμπληρώνει δευτερευόντως λέγεται **έμμεσο**.

Πώς διακρίνουμε το άμεσο από το έμμεσο αντικείμενο :

α) 2 αιτιατικές : άμεσο είναι εκείνο που δηλώνει πρόσωπο ή έμψυχο (εκτός εάν η αιτιατική του προσώπου μπορεί να μετατραπεί σε εμπρόθετο) . Αν και τα δύο είναι πρόσωπα ή πράγματα, τότε έμμεσο είναι εκείνο που μπορεί να μετατραπεί σε εμπρόθετο :

→Ο καθηγητής εξετάζει τα παιδιά Μαθηματικά (τα παιδιά = άμεσο)

→Γέμισες το σπίτι ψώνια σε εποχή οικονομικής κρίσης (το σπίτι =άμεσο, διότι το 2ο αντικείμενο μπορεί να γίνει εμπρόθετο : με ψώνια)

β) σε αιτιατική και γενική : άμεσο είναι το αντικείμενο σε αιτιατική και έμμεσο είναι το αντικείμενο σε γενική, καθώς μπορεί να μετατραπεί σε εμπρόθετο :

→ Χάρισα της αδελφής μου το εισιτήριο για τη συναυλία (της αδελφής μου= στην αδελφή μου → έμμεσο)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

1. Στο απόσπασμα που ακολουθεί να υπογραμμίσετε τα ρήματα και να αναγνωρίσετε τη φωνή και τη διάθεση του καθενός :

«Δεν πέρασα στις Πανελλήνιες (και δεν πέθανα)», γράφει στο προσωπικό της μπλογκ η Σοφία, μια ανάρτηση που αγαπήθηκε πολύ και μεταδόθηκε γρήγορα στο Διαδίκτυο τα τελευταία εικοσιτετράωρα. Για τέσσερα χρόνια η Σοφία ζούσε και εργαζόταν στην Αθήνα, ενώ παράλληλα έκανε έρευνα για τα πανεπιστήμια στην Αγγλία. Σε αντίθεση με πολλούς συνομηλίκους της, η Σοφία κλήθηκε να διαχειριστεί το κόστος των σπουδών της, καθώς η οικογένειά της δεν μπορούσε να της καλύψει τα έξοδα. «Ετσι, βρήκα δουλειά στο Λονδίνο αλλά και προπτυχιακό τμήμα, στο οποίο τα μαθήματα γίνονταν απόγευμα ». (Καθημερινή, 30-8-13)

ΡΗΜΑ	ΦΩΝΗ	ΔΙΑΘΕΣΗ

2. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική και το αντίστροφα

A. Η οδοντίατρος απολύμανε με προσοχή τα χειρουργικά της εργαλεία .

B. Το μπλουζάκι της φίλης μας είναι ακριβοπληρωμένο .

Γ. Στο Βυζάντιο οι δυνατοί εκμεταλλεύονταν και καταπίεζαν τους
μικροκαλλιεργητές .

Δ. Στο εργοστάσιο οι ειδικευμένοι εργάτες επεξεργάζονταν τα παράγωγα του
πετρελαίου.

Ε. Κάθε χρόνο απονέμονται βραβεία από το σχολείο στους άριστους μαθητές .

ΣΤ. Οι φίλοι μας θεώρησαν το Βασίλη εγωπαθή και αλαζόνα .

Ζ. Ο επιτηρητής αντιλήφθηκε το τέχνασμα των αντιγραφών και μηδένισε την
κόλλα τους .

Η. Ο απαγωγέας αναγνωρίστηκε από τον ήχο της φωνής του .

Θ. Η ομάδα των σκιερ βρέθηκαν σκεπασμένοι από τη χιονοστιβάδα, αλλά
ευτυχώς ζωντανοί .

3. Βρείτε τα αντικείμενα των ρημάτων στο κείμενο που ακολουθεί και διακρίνετε α) το είδος των ρημάτων (μεταβατικά ή αμετάβατα, μονόπρωτα ή δίπρωτα) και β) το είδος των αντικειμένων (άμεσο, έμμεσο) :

Έγινε ακριβώς έτσι, όπως το ' λεγαν ο Γιάννης κι ο Αχιλλέας , όπως το 'χε πει κάποτε κι ο τρελός με τις πιτζάμες. Γέμισαν τα ντουβάκια με μεγάλα κόκκινα και πράσινα γράμματα κι όταν η Αθήνα είχε γίνει απέραντο αλφαβητάριο, τότε κουβάλησαν στα σχολεία κάτι τεράστια μαύρα καζάνια . Στου Πέτρου το σχολείο, στο άδειο γκαράζ, άρχισαν πάλι τα μαθήματα και τώρα δεν απουσιάζει σχεδόν κανένα παιδί, γιατί, αν λείψει, χάνει το συσσίτιο. Κάθε μεσημέρι καταφθάνει ένα κάρο και ξεφορτώνει το Δάμωνα και το Φιντία . Ο Δάμων και ο Φιντίας είναι δυο καζάνια μαύρα σαν πίσσα που αχνίζουν... Την πρώτη μέρα που τα περίμεναν κανένα παιδί δεν είχε νου για μάθημα κι ο κύριος Λουκάτος άρχισε να τους διαβάζει κάτι ιστορίες από ένα βιβλίο. ...«Στα παλιά τα χρόνια, στην αρχαία Αθήνα, υπήρχανε δυο αχώριστοι φίλοι. Ο Δάμων κι ο Φιντίας...» -Έρχονται! Έρχονται! Ακούστηκε μια ψιλή φωνούλα από την άκρη της τάξης. Ήταν ένα μικρό κοριτσάκι που παραμόνευε από τη

χαραμάδα της μεγάλης πόρτας και είδε να καταφθάνουν, όχι βέβαια ο Δάμων και ο Φιντίας, αλλά τα καζάνια με το συσσίτιο, που έτσι τους έμεινε το όνομα .

Άλκη Ζέη, Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου (απόσπασμα)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΛΟΓΟΥ

Ακρισία, η εθνική μας νόσος - (απόσπασμα σε διασκευή)

Είναι πολλά τα συμπτώματα στον συλλογικό ελλαδικό μας βίο που συνηγορούν στη διαπίστωση ότι η ακρισία έχει εξελιχθεί σε εθνική μας νόσο. Μοιάζουμε ανίκανοι οι πολίτες στη σημερινή Ελλάδα να κρίνουμε (διακρίνουμε - συγκρίνουμε) ποιότητες, να ξεχωρίσουμε τι μας συμφέρει και τι μας βλάπτει, να διαβαθμίσουμε την επικινδυνότητα μιας απειλής ή την ωφελιμότητα μιας ευκαιρίας.

Έχει μειωθεί εντυπωσιακά η ικανότητά μας να αξιολογούμε προσόντα, επιδεξιότητες, κατάρτιση των ανθρώπων που αναλαμβάνουν να διαχειριστούν τη ζωή μας. Εμπιστευόμαστε με απίστευτη αφέλεια τσαρλατάνους, χειροκροτούμε τυχαρπαστους απατεώνες. Αποδείχνουμε καθημερινά ανύπαρκτες τις αντιστάσεις μας στη χειραγώγηση, στη σκόπιμη φημολογία, στην εξαπάτησή μας από συνθηματολογίες.

Ίσως αυτή η ασθένεια της ακρισίας να ξεκινάει από τα πρώτα μας βήματα στο σχολείο: Δυσκολεύεται «το καημένο το παιδί» μας με τα προβλήματα που του έδωσε ο δάσκαλος, το βοηθάμε λοιπόν να τα λύσει, καθώς θεωρούμε ότι είναι απείρως καλύτερη η έτοιμη απάντηση από τη χαρά της πρόκλησης για την κατάκτηση της λύσης. Στο ελλαδικό σχολείο το «πρόβλημα», η «άσκηση», είναι **επαχθές** χρέος, αναγκαίο κακό, όχι χαρά αναμέτρησης με τη δυσκολία, παιχνίδι κριτικής σκέψης, αφορμή να ανακαλύψεις τις ικανότητες του μυαλού σου.

Δεν ξέρω αν υπάρχει επί γης άλλη κοινωνία όπου να ευδοκιμούν «λυσάρια» – βιβλία που προσφέρουν έτοιμες τις λύσεις όσων προβλημάτων περιέχονται στα σχολικά βιβλία για την άσκηση των μαθητών ή έτοιμη τη μετάφραση και τη γραμματική - συντακτική ανάλυση των αρχαίων κειμένων.

Στο Ελληνόπουλο πάντως χαρίζονται όλοι οι κόμποι λυμένοι, όλα έτοιμα για χρηστική κατανάλωση. Ίδια είναι και η λογική του εξεταστικού συστήματος: χρηστική λογική της απομνημόνευσης στις πανελλήνιες εξετάσεις, λογική που καθιστά αυτονόητη και την αντιγραφή στα πανεπιστημιακά έδρανα (στατιστικά σε ποσοστό 85%). Ακριβώς η ίδια λογική έχει οδηγήσει τη χώρα μας και στο φροντιστήριο: Να υποκαθιστά τη σχολική (συχνά και την πανεπιστημιακή) εκπαίδευση το χρυσοπληρωμένο ιδιωτικό μάθημα ,το «ιδιαιτέρο».

Με τέτοιον έγκαιρο εθισμό στην ευκολία, στην καταναλωτική εκδοχή της εκπαίδευσης, είναι απολύτως φυσιολογικό επακόλουθο η ακρισία: η ανικανότητα διάκρισης του ορθού από το λάθος, του έγκυρου από το εσφαλμένο, της επίμοχθης κατάκτησης από την απερίσκεπτη πρόσληψη και παραδοχή. Γινόμαστε πολίτες και περιμένουμε τις λύσεις των προβλημάτων μας έτοιμες, είτε από «χαρισματικούς» ηγέτες, είτε από «λυσάρια» ιδεών, ντόπια ή εισαγόμενα .

Χρήστος Γιανναράς Καθημερινή, 2- 3- 2014

ακρισία : η έλλειψη σωστής κρίσης, η αδυναμία να κρίνει κανείς σωστά

Ερωτήσεις

1.α.) Ποιες αδυναμίες του εκπαιδευτικού μας συστήματος επισημαίνει ο συγγραφέας του άρθρου ; β.) Ποιον αντίκτυπο έχουν οι αδυναμίες αυτές στην ποιότητα των Ελλήνων πολιτών;

2. Διαχωρίστε τα δομικά μέρη της 1ης παραγράφου του κειμένου και αναφέρετε με ποιον ή ποιους τρόπους έχει αναπτυχθεί .

3. Να αλλάξετε τη σύνταξη στις επόμενες προτάσεις ή περιόδους (από ενεργητική σε παθητική ή το αντίστροφο) :

α.) Στην Ελλάδα βιβλία – λυσάρια προσφέρουν έτοιμες τις λύσεις των προβλημάτων που περιέχονται στα σχολικά βιβλία για την άσκηση των μαθητών.

β.) Στο Ελληνόπουλο πάντως χαρίζονται όλοι οι κόμποι λυμένοι.

ΕΝΟΤΗΤΑ 5 η Συζητώντας για την εργασία και το επάγγελμα**Μορφές Εργασίας**

α) Χειρωνακτική β) Πνευματική γ) Μεικτή

Αξία της Εργασίας

- Παρέχει υλικά αγαθά για την επιβίωσή μας.
- Βοηθά στη συνεργασία και την αλληλοβοήθεια.
- Το άτομο αναγνωρίζει την προσφορά των άλλων.
- Αίσθημα ανεξαρτησίας.
- Ομαλή ένταξη του ατόμου στην κοινωνία.

- Ενισχύει την αυτοπεποίθηση του ατόμου.
- Το άτομο αισθάνεται ότι προσφέρει και είναι ικανό.
- Ολοκληρώνεται η προσωπικότητα του ατόμου.

Νέοι και επάγγελμα

Ποιοι τους επηρεάζουν;

- Οικογένεια
- Φίλοι – παρτές
- Κοινωνικό περιβάλλον
- Internet (διαδίκτυο)
- Μέσα μαζικής ενημέρωσης

Σήμερα:

- Γίνεται διάκριση των επαγγελματιών.
- Ανεργία, σταδιακά «χάνονται» παραδοσιακά επαγγέλματα.
- Η μηχανή αντικατέστησε τον άνθρωπο.
- Εξειδίκευση
- Πλήξη, κούραση, το άτομο δεν αισθάνεται ότι δημιουργεί.
- Πολύωρη εργασία.
- Χαμηλοί μισθοί.
- Άγχος για εύρεση δεύτερης και τρίτης δουλειάς.
- Ακατάλληλοι και επικίνδυνοι χώροι εργασίας.

Νέοι

- Αποπροσανατολίζονται από τους στόχους τους.
- Πιέζονται από την οικογένεια τους, ακολουθούν επάγγελμα που δεν τους ταιριάζει.

- Άγχος για την επαγγελματική τους αποκατάσταση.
- Δεν επιλέγουν επάγγελμα με βάση τις ικανότητες και τις κλίσεις τους.
- Απογοητεύονται.
- Αντιμετωπίζουν την ανεργία, ψυχολογικά προβλήματα.

Προτάσεις

Νέοι

- Παιδεία
- Ολόπλευρη μόρφωση
- Να γνωρίσουν τι θέλουν.
- Να κατανοήσουν τις κλίσεις τους και τα ενδιαφέροντά τους.

Οικογένεια – σχολείο

- Σωστή παιδεία.
- Ηθικές αρχές.
- Να βοηθήσουν το παιδί να γνωρίσει τον εαυτό του.

Πολιτεία

- Έμφαση στην εκπαίδευση.
- Σωστός επαγγελματικός προσανατολισμός των νέων.
- Μείωση ανεργίας με τη λήψη κατάλληλων μέτρων.

ΟΙ ΒΑΘΜΟΙ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ : ΘΕΤΙΚΟΣ, ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ, ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ

Παραθετικά είναι ο συγκριτικός και ο υπερθετικός βαθμός.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΩΝ

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ μονολεκτικός τύπος	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ περιφραστικός τύπος	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ Σχετικός περιφραστικός ή μονολεκτικός τύπος	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ Απόλυτος περιφραστικός ή μονολεκτικός τύπος
ανθεκτικός, -ή, -ό	ανθεκτικότερος	πιο ανθεκτικός	ο πιο ανθεκτικός ή : ο ανθεκτικότερος	πολύ ανθεκτικός ή : ανθεκτικότατος
ευρύς, -εία, -ύ	ευρύτερος	πιο ευρύς	ο πιο ευρύς ή : ο ευρύτερος	πολύ ευρύς ή : ευρύτατος
αναιδής, -ής, -ές	αναιδέστερος	πιο αναιδής	ο πιο αναιδής ή : ο αναιδέστερος	πολύ αναιδής ή : αναιδέστατος

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ

Σχηματίζονται **πάντοτε** περιφραστικά :

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
χαρούμενος	πιο χαρούμενος	πολύ χαρούμενος (απόλυτο) ή : ο πιο χαρούμενος (σχετικό)

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
ψηλά	ψηλότερα, πιο ψηλά	ψηλότατα, πολύ ψηλά
πλατιά	πλατύτερα, πιο πλατιά	πλατύτατα, πολύ πλατιά
συνεπώς	συνεπέστερα, πιο συνεπώς	συνεπέστατα, πολύ συνεπώς

Δεν έχουν παραθετικά τα επίθετα που δηλώνουν :

- α. ύλη : χρυσός, ξύλινος
- β. καταγωγή ή συγγένεια : ρεθυμνιώτικος, αδελφικός
- γ. τόπο, χρόνο : γήινος, αυριανός
- δ. κατάσταση που δεν αλλάζει : ολόκληρος, θνητός

ΑΝΩΜΑΛΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

Σχηματίζουν τα μονολεκτικά παραθετικά τους από διαφορετικό θέμα σε σχέση με το αρχικό ή διαφορετικά σε σχέση με τα άλλα επίθετα:

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
απλός	απλούστερος , πιο απλός	απλούστατος, πολύ απλός ο απλούστερος ,ο πιο απλός
γέρος	γεροντότερος, πιο γέρος	πολύ γέρος ,ο γεροντότερος, ο πιο γέρος
κακός	χειρότερος , πιο κακός	χειρίστος, κάκιστος, πολύ κακός ο χειρότερος , ο πιο κακός
λίγος	λιγότερος, πιο λίγος	ελάχιστος, πολύ λίγος ο λιγότερος, ο πιο λίγος
μικρός	μικρότερος, πιο μικρός	ελάχιστος, πολύ μικρός ο μικρότερος, ο πιο μικρός
μεγάλος	μεγαλύτερος, πιο μεγάλος	μέγιστος, πολύ μεγάλος ο μεγαλύτερος, ο πιο μεγάλος
πολύς	περισσότερος, πιο πολύς (και σπαν. πιότερος)	πλείστος, πάρα πολύς ο περισσότερος, ο πιο πολύς
κοντός	κοντότερος /ύτερος	κοντότατος, πολύ κοντός ο κοντότερος /ύτερος, ο πιο κοντός
πρώτος	πρωτύτερος	πρώτιστος , ο πρωτύτερος

ΑΝΩΜΑΛΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
πολύ	περισσότερο	πάρα πολύ
λίγο	λιγότερο	ελάχιστα, πολύ λίγο
νωρίς	νωρίτερα	-
ύστερα	υστερότερα	-
-	αρχύτερα	-
γρήγορα	γρηγορότερα	το γρηγορότερο
(ταχέως)	ταχύτερα	τάχιστα, το ταχύτερο
πρώτα	πρωτύτερα	-

Η Σύγκριση

- Πώς γίνεται η σύγκριση: Για να γίνει η σύγκριση, πρέπει να υπάρχει στην πρόταση:

Είτε επίθετο ή επίρρημα συγκριτικού βαθμού.

- Η Μαρία είναι ομορφότερη από την Άννα.

Είτε το σχετικό υπερθετικό.

- Ο Δημήτρης είναι ο πιο επιμελής (μαθητής) απ' όλους τους μαθητές της τάξης του.

Είτε κάποια ρήματα που δηλώνουν σύγκριση, επιλογή ή προτίμηση.

- Ο Κώστας προτιμά τη θάλασσα από το βουνό.

➤ Οι όροι της σύγκρισης. Στη σύγκριση υπάρχουν δύο όροι:

- Ο α' όρος σύγκρισης είναι εκείνος από τον οποίο ξεκινάμε τη σύγκριση.
- Ο β' όρος σύγκρισης είναι εκείνος με τον οποίον γίνεται η σύγκριση.

Το αεροπλάνο είναι ταχύτερο από το πλοίο.

α' όρος

β' όρος

➤ Πώς εκφέρονται οι όροι της σύγκρισης:

- ✓ Ο α' όρος σύγκρισης μπορεί να είναι: ουσιαστικό, αντωνυμία, επίθετο, ρήμα, πρόταση, επίρρημα.
- ✓ Ο β' όρος σύγκρισης γενικά είναι ό,τι και ο α' όρος κάθε φορά
- ✓ Ο β' όρος σύγκρισης εκφέρεται με τους εξής τρόπους:

A. Από + αιτιατική

Ο Ταΰγετος είναι ψηλότερος **από τον Παρνασσό**.

B. Παρά + ομοιότροπα με τον α' όρο

Αυτή η εξέλιξη περισσότερο έβλαψε **παρά ωφέλησε**.

Γ. Αδύνατος τύπος της γενικής της προσωπικής αντωνυμίας, όταν υπάρχουν τα συγκριτικά επίθετα **μεγαλύτερος, μικρότερος, ανώτερος, κατώτερος, καλύτερος**

Ο Γιάννης είναι πέντε χρόνια **μεγαλύτερός του**.

Δ. Βραχυλογικά (δηλαδή παραμένει μόνο ο προσδιορισμός του β' όρου αν αυτός είναι ίδιος με τον α' όρο)

Το σχολείο μας είναι ομορφότερο **από το δικό σας**.

Ε. Από + επίρρημα (αν ο α' όρος είναι επίρρημα)

Σήμερα ήταν πιο ευχάριστα **από χτες**.

- Μερικές φορές ο β' όρος σύγκρισης παραλείπεται, όταν εύκολα εννοείται από τα συμφραζόμενα.

Είναι προτιμότερο να φύγεις.(παρά να μείνεις)

ΤΟ Β' ΣΥΝΘΕΤΙΚΟ

Όταν το β' συνθετικό είναι	Τότε το σύνθετο είναι	Παραδείγματα
ουσιαστικό	Ουσιαστικό επίθετο επίρρημα	Τυρί +πίτα=τυρόπιτα Μικρός+σώμα=μικρόσωμος Πίσω+πλάτη=πισώπλατα
επίθετο	επίθετο	Γλυκός+ξινός=γλυκόξινος
ρήμα	Ρήμα ουσιαστικό επίρρημα	Δια+λέγω=διαλέγω Δάκτυλα+γράφω=δακτυλογράφος Ένα+ρουφάω=μονορούφι
μετοχή	μετοχή	Πολύ + συζητημένος= πολυσυζητημένος
επίρρημα	επίρρημα	Προ + χτες = προχτές

Προσοχή!!! Όταν β' συνθετικό είναι οι λέξεις οδύνη, όλεθρος, ομαλός, όνομα, όροφος, ορχηείο τότε τρέπουν το **αρχικό -ο- σε -ω-**.

π.χ. επώδυνος, πανωλεθρία, μεταλλωρυχείο, επώνυμος, διώροφος, ανώμαλος

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΟΧΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΦΗΓΗΣΗΣ

Περιγραφή είναι η αναπαράσταση ενός χώρου, γεγονότος, προσώπου, πράγματος κλπ. Με την περιγραφή **απεικονίζουμε τα κύρια γνωρίσματα** αυτού που περιγράφουμε και την οργανώνουμε **με άξονα το χώρο**.

Κατά την περιγραφή τηρούμε τη βασική αρχή της μετάβασης από τα γενικά χαρακτηριστικά στις ειδικές λεπτομέρειες.

Αν πρόκειται για περιγραφή τοπίου, το γραπτό μας οργανώνεται με βάση είτε το σημείο περιγραφής, όταν παρακολουθούμε ακίνητοι ένα χώρο, είτε την κίνηση προς ένα σημείο (από μακριά κοντά, από πάνω κάτω κλπ.) .

Η συνοχή των περιγραφικών κειμένων εξασφαλίζεται με :

- χρησιμοποίηση χρόνου ενεστώτα ή γενικότερα εξακολουθητικών χρόνων που υπογραμμίζουν τη στατική όψη του αντικειμένου που περιγράφεται
- χρήση επιθέτων που δηλώνουν μόνιμες ιδιότητες
- προσδιορισμούς του χώρου
- αυξημένη χρήση των βοηθητικών ρημάτων είμαι και έχω
- χρήση μεταφορικής (δίνει παραστατικότητα στην περιγραφή) ή κυριολεκτικής γλώσσας, ανάλογα με το περιγραφόμενο είδος
- ειδικό λεξιλόγιο ή ορολογία , αν πρόκειται για περιγραφή επαγγέλματος , επιστήμης κλπ.

Προσέξτε το παρακάτω απόσπασμα :

Στη θεία Άννα η φύση φάνηκε σ' όλα φειδωλή, εκτός απ' την καρδιά της . Τα σκληρά γηρατειά την είχαν καταντήσει «σωστό σκέλεθρο» . Το δέρμα της ήταν λεπτό σαν τσιγαρόχαρτο, έτσι που οι φλέβες της είχαν την εντύπωση πως βρίσκονταν όχι κάτω, αλλά έξω απ' αυτό .Το σώμα της, αδύνατο και ντελικάτο, νόμιζες πως μπορούσε να το διαπεράσει το φως. Τα δάχτυλά της, καθώς σφίγγαν τα μπράτσα της πολυθρόνας, μοιάζαν με σκληρούς ρόζους αναρριχητικού φυτού που τυλίγονται γύρω από τον κορμό δέντρου. Κινείται ελαφρά , με μικρά απότομα τινάγματα, σαν να μην είναι βέβαιη για την κατεύθυνση που πήρε. Κι όμως, διασχίζει το δωμάτιο πιο γρήγορα απ' τον καθένα μας , με τα πόδια της όλη την ώρα ελάχιστα μετέωρα πάνω απ' το δάπεδο.

(Ν. Γρηγοριάδη, Το δημιουργικό γράψιμο)

Βασική ιδέα είναι η «τσιγκουνιά» της φύσης προς τη θεία Άννα, όχι όμως και σε σχέση με την καρδιά της . Ο συγγραφέας τονίζει την ισχύτητα της θείας ξεκινώντας από τη γενική εικόνα : Τα σκληρά γηρατειά την είχαν καταντήσει «σωστό σκέλεθρο» και συνεχίζει χρησιμοποιώντας τις απαραίτητες περιγραφικές λεπτομέρειες που αποδεικνύουν πόσο αδύνατη ήταν, σε αντίθεση όμως με τη δύναμη της καρδιάς της που της επιτρέπει να διασχίζει πολύ γρήγορα το δωμάτιο (Κι όμως διασχίζει ...δάπεδο) .

Αφήγηση είναι η εξιστόρηση ενός ή μιας σειράς γεγονότων με αρχή, μέσο και τέλος . Η αφήγηση παρακολουθεί το αντικείμενο για το οποίο γίνεται λόγος δυναμικά, δηλ. κατά την ενέργεια και τις μεταβολές του μέσα στο χρόνο.

- Έτσι οργανώνεται με άξονα το χρόνο (διαδοχή γεγονότων),
- αλλά και τον άξονα αιτίας και αποτελέσματος (όσα εξιστορούνται προκύπτουν ως αποτέλεσμα άλλων).

- ✚ Χρησιμοποιείται κυρίως ο αόριστος και πιο γενικά οι συνοπτικοί χρόνοι, χωρίς όμως να απουσιάζει ο παρατατικός και οι εξακολουθητικοί χρόνοι, όταν η ταχύτητα της αφήγησης είναι μικρή και μεγάλη η διάρκεια των γεγονότων.
- ✚ Καθοριστικό στοιχείο τόσο στην περιγραφή, όσο και στην αφήγηση είναι η νοηματική συνάφεια, δηλ. η λογική σύνδεση των νοημάτων μεταξύ τους.

Δείτε και το παρακάτω κείμενο – απόσπασμα :

Όταν τα γεγονότα είναι τόσα πολλά κι απανωτά μπορεί κανείς να μπερδέψει ημερομηνίες, μα κάποια είναι ξεχωριστά, μένουν θαρρείς, γραμμένα σε κάποια μεριά του νου σου με ανεξίτηλο μελάνι. Θυμάμαι πώς έγραψα το πρώτο μου διήγημα και πώς πήγαινα στην Περγάκη να της πω ότι δεν ξαναπάω στο κουκλοθέατρο. Ήτανε καλοκαίρι και στο τραπέζι της κουζίνας έγραψα το πρώτο μου διήγημα. Ο Γιώργος με πίεζε πολύ να γράψω. Μ' έβαλε βέβαια να το γράψω τρεις φορές. Έτσι, λέει, τους έμαθαν στη Λεόντειο. Άμα έγραφες την έκθεσή σου τρεις φορές, ξαναγράφοντάς την αυθόρμητα διόρθωνες τις εκφράσεις σου κι ακόμα και τις έννοιες. Στην αρχή νευρίασα. Μα πόσο δίκιο είχε, και την τρίτη φορά το πρώτο μου διήγημα Κοντά στις ράγες ήτανε για κείνον έτοιμο ν' ανοίξει τα φτερά του.

Αλκη Ζέη, Με μολύβι φάμπερ νούμερο 2

Ασκήσεις Ενότητας

1. Να σχηματίσετε τα παραθετικά των επιθέτων που ακολουθούν:

Λαμπερή

Ακριβής

Τίμιος

Σταθερός

Επιμελής

Παχύς

2. Να αντικαταστήσετε τα περιφραστικά παραθετικά με τον μονολεκτικό τους τύπο:

Πολύ ωραία μας τα λες _____

Η πιο καλή έκθεση στην τάξη θα βραβευτεί _____

Το πρόγραμμα αυτό είναι πιο βολικό _____

Είναι πολύ επιεικής και τον εκμεταλλεύονται όλοι _____

Η θέση μου είναι πιο σαφής από την δική σου _____

Ήταν το πιο γλυκό μωρό που είχα δει ποτέ μου _____

3. Βρείτε ποια από τα παρακάτω επίθετα δεν σχηματίζουν παραθετικά και κατατάξτε τα στην σωστή κατηγορία

Πολύτεκνος, άτυχος, θαλάσσιος, ελληνικός, άνισος, επίγειος, μαλαματένιος, αιώνιος, σπουδαίος, χθесινός.

Υψη καταγωγή χρόνος/τόπος στερητικό α- κατάσταση σταθερή

4. Βρείτε τον α' και β' όρο σύγκρισης στις ακόλουθες προτάσεις :

Το νερό είναι βαρύτερο από το λάδι .

Καλύτερα να πας εσύ μαζί του παρά εγώ .

Ο αδερφός μου είναι τρία χρόνια μεγαλύτερός μου .

Αγαπάει την κόρη του περισσότερο κι απ' τη ζωή του .

Είναι προτιμότερο να μην μιλήσεις παρά να μαλώσετε.

5. Συμπληρώστε τις παρακάτω προτάσεις με β' όρο σύγκρισης:

Νοιώθω πιο βολικά τώρα

Τα αγόρια γενικά είναι καλύτερα στα μαθηματικά.....

Θέλω περισσότερο να σπουδάσω μηχανικός.....

Η ομάδα του σχολείου μας είναι πιο προπονημένη

6. Να συνθέσετε τα παρακάτω συνθετικά:

Εν + πείρα _____

Όλος + πλευρά _____

Πέντε + ημέρα _____

Αν + οδύνη _____

Πολύ + δύναμη _____

Μετά + αύριο _____

Υπό + γη _____

Ένα + ρουφώ _____

Επί + όνομα _____

Δύο + όροφος _____

7. Επιλέξτε μια από τις παρακάτω θεματικές περιόδους και αναπτύξετέ την με βάση όσα ειπώθηκαν παραπάνω :

1. Μπαίνοντάς κανείς στο δωμάτιό μου δεν είναι δύσκολο να διαπιστώσει ότι ανήκει σ' έναν έφηβο.

2. Το πρωινό ξύπνημα είναι η χειρότερη στιγμή της ημέρας για μένα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΛΟΓΟΥ

Κείμενο : **Ποιο επάγγελμα να διαλέξω;**

1. Το θέμα της επιλογής επαγγέλματος αποτελεί ένα μόνιμο θέμα συζητήσεων και πολλές φορές διενέξεων μεταξύ των εφήβων και των γονιών τους. Σε μια κοινωνία όπου παραμονεύει το φάσμα της ανεργίας και όπου η συλλογή τυπικών προσόντων έχει γίνει κατάσταση, το θέμα του επαγγελματικού προσανατολισμού του εφήβου θέτει ένα τεράστιο απειλητικό ερωτηματικό που απασχολεί ολόκληρη την οικογένεια.
2. «Ποια επαγγέλματα έχουν μέλλον; Ποιες σπουδές εξασφαλίζουν ότι μεθαύριο ο νέος δε θα έρθει αντιμέτωπος με την ανεργία;» «Ποιες σπουδές οδηγούν σε προσοδοφόρα επαγγέλματα;» Σ' αυτά τα ερωτήματα έχει εκφυλιστεί *ο προβληματισμός των εφήβων και των οικογενειών τους για την πορεία ζωής που θα χαράξουν οι νέοι, για τον τρόπο με τον οποίο θα διαθέσουν το προσωπικό τους δυναμικό και θα περνούν το μεγαλύτερο μέρος της ζωής τους. Η προσωπικότητα και τα ενδιαφέροντα του εφήβου συνήθως μπαίνουν σε δεύτερη μοίρα στον προβληματισμό αυτό, και το εντυπωσιακό είναι ότι σήμερα ακόμη και οι ίδιοι οι έφηβοι, όταν ρωτιούνται με ποιο κριτήριο επιλέγουν το μελλοντικό τους επάγγελμα, συνήθως προτάσσουν τη δυνατότητα εξεύρεσης εργασίας και την οικονομική αποκατάσταση.

3. Στις συνθήκες αβεβαιότητας και ραγδαίων μεταβολών μέσα στις οποίες λειτουργεί η σύγχρονη αγορά εργασίας, είναι πολύ δύσκολο να γίνουν προβλέψεις σχετικά με το ποια επαγγέλματα «έχουν μέλλον». Ο έφηβος που είναι σήμερα 16 ετών και επιδιώκει πανεπιστημιακές σπουδές θα βγει στην αγορά εργασίας το νωρίτερο σε 7-8 χρόνια. Στο διάστημα αυτό, η σημερινή κατάσταση στην αγορά εργασίας το πιθανότερο είναι να έχει ήδη ανατραπεί.
4. Τι, λοιπόν, μπορεί να προσφέρει ένα βαθμό σιγουριάς για την επαγγελματική αποκατάσταση του εφήβου; Το να επιλέξει τις σπουδές που πραγματικά του ταιριάζουν. Μόνο τότε θα τις αντιμετωπίσει με γνήσιο ενδιαφέρον και ενθουσιασμό, θα γίνει πολύ καλός στο αντικείμενό του και θα έχει αυξημένες πιθανότητες να σταδιοδρομήσει. Και, επιπλέον, ένα επάγγελμα που του ταιριάζει θα συμβάλει ουσιαστικά στη μελλοντική του ψυχική ισορροπία και ευτυχία.
5. Κάτι που πρέπει να επισημανθεί είναι ότι στις ίδιες σπουδές δεν αντιστοιχούν αναγκαστικά στα ίδια επαγγέλματα. Για παράδειγμα, οι σπουδές πολιτικού μηχανικού μπορούν να οδηγήσουν σε καριέρα ελεύθερου επαγγελματία, υπαλλήλου στο δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα, εκπαιδευτικού, ερευνητή, επιχειρηματία εργολάβου κ.ά., πράγμα που εξαρτάται από τις περαιτέρω επιλογές και προσπάθειες που θα κάνει ο νέος απόφοιτος, τις ευκαιρίες που θα του προσφερθούν και τον τρόπο με τον οποίο θα τις αξιοποιήσει.
6. Οι κύριοι ατομικοί παράγοντες που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τον επαγγελματικό προσανατολισμό των εφήβων είναι: Η προσωπικότητα. Ποιος είναι ο έφηβος; Κοινωνικός ή κλειστός, τολμηρός ή διστακτικός, νευρικός ή ήρεμος; Η προσωπικότητα του ατόμου διαμορφώνεται πολύ νωρίς ως προς τα κύρια χαρακτηριστικά της, έτσι η προσωπικότητα ενός δεκαπεντάχρονου εφήβου προδιαγράφει με αρκετή αξιοπιστία τον αυριανό ενήλικο. Οι αξίες. Τι είναι πιο σημαντικό για τον έφηβο, έτσι όπως ο ίδιος ονειρεύεται την αυριανή ζωή του; Να έχει μεγάλη επαγγελματική αναγνώριση, να έχει σταθερή και σίγουρη εργασία, να προσφέρει βοήθεια στους συνανθρώπους του, να αποκτήσει πολλά χρήματα, να έχει μια δουλειά που να τον ενδιαφέρει πολύ; Σημαντική θέση στις αξίες του ατόμου κατέχει και ο τρόπος ζωής που θέλει να κάνει. Για παράδειγμα, πόσο σημαντικό είναι γι' αυτόν να έχει ελεύθερο χρόνο, να μην αναγκάζεται να ταξιδεύει για επαγγελματικούς λόγους, να διαθέτει χρόνο στα εξωεπαγγελματικά του ενδιαφέροντα ή στην οικογένειά του, να έχει καθορισμένο ωράριο εργασίας; Κάποιες αξίες είναι αλληλοσυγκρουόμενες, για παράδειγμα η σταθερή και σίγουρη εργασία και το καθορισμένο ωράριο παραπέμπουν συνήθως σε μισθωτή εργασία, η οποία κατά κανόνα δε συνδυάζεται με μεγάλες οικονομικές αποδοχές. Οι αξίες ενός

εφήβου είναι πολύ πιθανό να μην έχουν ακόμη διαμορφωθεί ή να μεταβληθούν με την πάροδο των χρόνων. Τα ενδιαφέροντα. Τι αρέσει στον έφηβο να κάνει; Αν κάποιος καταφέρει να κάνει το χόμπι του επάγγελμα, θα είναι σίγουρα επιτυχημένος! Λίγα, όμως, από τα ενδιαφέροντα των εφήβων τους συνοδεύουν στην ενήλικη ζωή τους. Πολλοί έφηβοι σήμερα ονειρεύονται μια καριέρα στη μουσική ή στον αθλητισμό, στους περισσότερους, όμως, αυτό το ενδιαφέρον είναι γέννημα των τάσεων της εποχής ή μιας συγκεκριμένης παρέας. Στην περίπτωση αυτή, καλό είναι ο νέος να συνδυάσει το όνειρο του για αθλητική ή καλλιτεχνική καριέρα με κάποιες άλλες σπουδές που προς το παρόν τον ενδιαφέρουν κατά δεύτερο λόγο, έτσι ώστε να μπορεί να επιλέξει ανάλογα με τις επιθυμίες και τις ανάγκες που θα του δημιουργηθούν αργότερα και τις συνθήκες της αγοράς εργασίας. Οι δεξιότητες. Σε τι είναι καλός ο έφηβος; Τι μπορεί να καταφέρει καλά, ευχάριστα και χωρίς πολύ κόπο; Οι δεξιότητες είναι το πρώτο στοιχείο του εφήβου το οποίο συνήθως λαμβάνουμε υπόψη όταν συζητάμε για τον επαγγελματικό του προσανατολισμό. Αυτό, όμως, δεν είναι απόλυτο. Οι δεξιότητες ενός μαθητή μπορούν να βελτιωθούν κατά πολύ, ανάλογα με την προσπάθεια που αυτός θα καταβάλει και η προσπάθεια αυτή θα είναι ανάλογη με τους στόχους και τα όνειρα που επιδιώκει να πραγματοποιήσει. Αν ο μαθητής επιλέξει με ελεύθερη βούληση και ενθουσιασμό τις σπουδές που ταιριάζουν στην προσωπικότητά, τις αξίες και τα ενδιαφέροντά του, θα βρει τον τρόπο να αποκτήσει και τις δεξιότητες που χρειάζονται για να φτάσει στις σπουδές αυτές.

*έχει αλλοιωθεί

*εκπαιδευτικός, σύμβουλος σταδιοδρομίας, ψυχοθεραπεύτρια

Πηγή : ιστοσελίδα ΚΕΣΥΠ Θεσσαλίας

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Όπως υποστηρίζει η συγγραφέας του άρθρου, είναι πολύ δύσκολο σήμερα να γίνουν προβλέψεις σχετικά με το ποια επαγγέλματα «έχουν μέλλον». Ποιοι λόγοι την οδηγούν σε αυτή τη διαπίστωση ;
2. Ποια οφέλη προσφέρει στον έφηβο η επιλογή των σπουδών που πραγματικά του ταιριάζουν ;
3. Θα μπορούσε κατά τη γνώμη σας ένας έφηβος που δεν έχει τις απαιτούμενες δεξιότητες να ακολουθήσει τις σπουδές που θα ήθελε ;
4. Βρείτε τη δομή και τον τρόπο (ή τους τρόπους) ανάπτυξης της 3ης και της 5ης παραγράφου του κειμένου.
5. Γράψτε μια συνώνυμη που μπορεί να αντικαταστήσει κάθε μία από τις παρακάτω λέξεις μέσα στο κείμενο :
διενέξεων →.....
αβεβαιότητας →.....

να έχει ανατραπεί →

θα τις αξιοποιήσει →

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Σε συνέντευξη για τη σχολική ιστοσελίδα με θέμα τον επαγγελματικό προσανατολισμό των εφήβων περιγράφετε το επάγγελμα ενός από τους γονείς σας κι εξηγείτε τους λόγους για τους οποίους θα μπορούσατε να το επιλέξετε ή όχι.

Ενότητα 6η-

« ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΩ ΕΝΗΜΕΡΩΝΟΜΑΙ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΟΥΜΑΙ ΑΠΟ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΠΗΓΕΣ »

Θετικά των Μ.Μ.Ε

- Μέσω των ΜΜΕ αποκτούμε γνώση πολύπλευρη, κρίνουμε και αξιοποιούμε τα δρώμενα, αποκτούμε δεκτικότητα σε νέες ιδέες, διαμορφώνοντας ολοκληρωμένη αντίληψη για τα πράγματα.
- Οι δέκτες μαθαίνουν για ποικίλα κοινωνικοπολιτικά ζητήματα, αναπτύσσοντας την κοινωνική τους συνείδηση και δείχνοντας ουσιαστικό ενδιαφέρον για τα κοινά.
- Όταν η πληροφόρηση είναι απροκατάληπτη και πολύπλευρη, ο πολίτης αποκτά αντικειμενική άποψη έχοντας έτσι τη δυνατότητα να συμμετάσχει σε κοινωνικοπολιτικούς διάλογους, να ελέγχει την πολιτική ηγεσία και να διασφαλίζεται έτσι η δημοκρατία.
- Τα ΜΜΕ, όταν λειτουργούν σωστά, αποτελούν στυλοβάτες της ελεύθερης έκφρασης και της πολυφωνίας και συμβάλλουν στην ελεύθερη διακίνηση των ιδεών, όπως αρμόζει σε μια πολιτισμένη κοινωνία.
- Οι πολίτες, τέλος, που είναι ενημερωμένοι κατάλληλα, όταν τα ΜΜΕ λειτουργούν σωστά, ευαισθητοποιούνται για τα κοινωνικά προβλήματα και αγωνίζονται στη συνέχεια για την επίλυσή τους. Μόνον ενημερωμένοι και ευαισθητοποιημένοι πολίτες, άλλωστε, που αγωνίζονται για δικαιοσύνη και αξιοκρατία, μπορούν ν' αντισταθούν στον τυφλό κομματισμό, ψηφίζουν υπεύθυνα και αγωνίζονται για μια πιο υγιή Δημοκρατία.

Αρνητικά των Μ.Μ.Ε

- Τα ΜΜΕ, εξυπηρετώντας σκοπιμότητες μετατρέπονται συχνά σε φορείς παραπληροφόρησης και προπαγάνδας, οδηγούν τους δέκτες στον αποπροσανατολισμό.
- Με τον καταϊγισμό των πραγμάτων που προβάλλουν οδηγούν τους δέκτες σε πνευματική σύγχυση ή σε πλήρη παθητικότητα, αφού ο δέκτης μαθαίνει στην έτοιμη τροφή απ' τα ΜΜΕ (ιδιαίτερα απ' την τηλεόραση).
- Με έντεχνους μηχανισμούς πλύσης εγκεφάλου, ωραιοποίησης κ.λπ. τον οδηγούν στη μαζοποίηση και τη χειραγώγηση, ώστε αυτοί να εξυπηρετούν τις σκοπιμότητες των ολίγων που ελέγχουν τα ΜΜΕ και τελικά να χάνουν την πνευματική τους ελευθερία.
- Τα ΜΜΕ προβάλλουν ως ύψιστη αξία το χρήμα και τον καταναλωτισμό. απομακρύνοντας τους δέκτες απ' τις υψηλές ηθικές αξίες.
- Οι νέοι δέχονται αρνητικά πρότυπα ως προς την εκμετάλλευση του ελεύθερου χρόνου τους και έτσι οδηγούνται στην ανούσια διασκέδαση, μακριά απ' τη γνήσια ψυχαγωγία, χωρίς να αναβαθμίζουν το πνεύμα και την αισθητική των νέων.
- Η δημοκρατία υπονομεύεται όταν τα ΜΜΕ λειτουργούν ως κερδοσκοπικές επιχειρήσεις ή υπηρετούν κόμματα.
- Πολύ συχνά, τέλος, υπερπροβάλλουν πρότυπα βίας είτε ηρωποιώντας αντικοινωνικούς τύπους μέσα από ταινίες είτε προβάλλοντας με ωμό τρόπο γεγονότα βίας σε επίπεδο ειδησεογραφίας, άρα συχνά δημιουργούνται άσχημα παραδείγματα για μίμηση ιδιαίτερα στους νεαρούς δέκτες.
- Παράλληλα, οι ανεπτυγμένες χώρες μέσω της διαφήμισης των ΜΜΕ διοχετεύουν τη γλώσσα τους, τις αξίες τους, τα προϊόντα τους σε λαούς λιγότερο ανεπτυγμένους, που έχοντας και το σύμπλεγμα κατωτερότητας μιμούνται άγωνα οτιδήποτε τους προβάλλεται. Μ' αυτό τον τρόπο ενισχύεται η ξενομανία και απειλείται η πολιτιστική και εθνική τους ταυτότητα.

Τρόποι αντιμετώπισης

ΜΜΕ: Σκοπός τους πρέπει να είναι η απρόσκοπτη ενημέρωση, ο σεβασμός στον πολίτη, η αντικειμενική πληροφόρηση, χωρίς τάσεις υπερδιόγκωσης και εντυπωσιασμού, απαλλαγή από προκαταλήψεις και φανατισμό, ήθος κι υπευθυνότητα απ' τους

δημοσιογράφους και τήρηση από μέρους τους του κώδικα επαγγελματικής δεοντολογίας.

Οικογένεια: Μετάγγιση αρχών και αξιών τέτοιων, ώστε οι νέοι να διαμορφώσουν έναν υγιή χαρακτήρα, που θα αποτρέπει στο μέλλον κάθε φαινόμενο παραπληροφόρησης.

Έλεγχος από τους γονείς των μηνυμάτων που δέχεται το παιδί και ουσιαστική συζήτηση, για την αποκωδικοποίηση και επεξεργασία τους.

Γενικότερα, αντιμετώπιση της κρίσης του οικογενειακού θεσμού μέσα από τη γόνιμη επικοινωνία.

Σχολείο: Το σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα χρειάζεται αναδιάρθρωση με προσανατολισμό ανθρωποκεντρικό. Τη στείρα αποστήθιση και συσσώρευση γνώσεων πρέπει να διαδεχθεί η ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας, ώστε από μικρή ηλικία ο νέος να εθίζεται στον προβληματισμό, ο οποίος συμβάλλει στον περιορισμό της παραπληροφόρησης. Η σχολική κοινότητα οφείλει να καλλιεργεί την κοινωνική συνείδηση έναντι του ανταγωνισμού, με αφετηρία το γόνιμο διάλογο διδασκόντων - διδασκομένων.

Πολίτευμα - Κράτος: Μόνο σ' ένα δημοκρατικό πολίτευμα μπορεί να υπάρξουν ευσυνείδητοι πολίτες-επαγγελματίες. που θα διαπνέονται από υψηλές αρχές και θα βιώνουν το δημοκρατικό τρόπο ζωής.

Η πολιτεία ακολουθώντας τον κώδικα επαγγελματικής δεοντολογίας και αποτελώντας υπερκομματικό όργανο ελέγχου, είναι σε θέση να ελαχιστοποιήσει τα κρούσματα παραπληροφόρησης από τα ΜΜΕ.

{ ΟΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ }

Είναι οι λέξεις που χρησιμοποιούμε στη θέση ονομάτων ουσιαστικών ή επιθέτων (αντωνυμία : αντί + όνομα).

ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ	εγώ, εσύ, αυτός (δυνατοί τύποι), μου, σου, του, τον, μας , σας κλπ. (αδύνατοι τύποι) διαχωρίζουμε τους αδύνατους τύπους από τα άρθρα , καθώς οι τύποι αυτοί συνοδεύουν ρήματα, ενώ τα άρθρα ονόματα : Τον είδα χθες → αντωνυμία. Συναντήσαμε τον Πέτρο το πρωί → άρθρο
ΚΤΗΤΙΚΕΣ	δικός μου, δική σου, δικό του, δικοί μας... μου, σου, του...
ΑΥΤΟΠΑΘΕΙΣ	του εαυτού μου, του εαυτού σου, του εαυτού του, της ... τον εαυτό μου , σου, του, της
ΟΡΙΣΤΙΚΕΣ	ο ίδιος, η ίδια, το ίδιο μόνος μου, μόνη σου, μόνο του , μόνοι μας ...
ΔΕΙΚΤΙΚΕΣ	αυτός, αυτή, αυτό, (ε)τούτος, (ε)τούτη, (ε)τούτο εκείνος, εκείνη, εκείνο , τέτοιος, τέτοια, τέτοιο
ΑΝΑΦΟΡΙΚΕΣ	το άκλιτο που , ο οποίος, η οποία, το οποίο όποιος, όποια, όποιο , όσος, όση, όσο οποιοσδήποτε, οσοσδήποτε, οτιδήποτε , ό,τι
ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΕΣ	το άκλιτο τι , ποιος, ποια, ποιο , πόσος, πόση, πόσο
ΑΟΡΙΣΤΕΣ	ένας, μία, ένα ,* κανένας, καμία, κανένα κάποιος, κάποια, κάποιο , μερικοί, μερικές, μερικά κάτι, κατιτί , τίποτε, τίποτα κάμποσος, κάμποση, κάμποσο, κάθε· καθένας, καθεμία, καθένα καθετί , ο, η, το δείνα ο, η, το τάδε , άλλος, άλλη, άλλο

***Προσοχή :** η αόριστη αντωνυμία : ένας, μία, ένα είναι αόριστη αντωνυμία, όταν υπάρχει μόνη της : ο ένας υπαγόρευε και ο άλλος έγραφε

Το ένας, μία, ένα μπορεί επίσης να είναι αριθμητικό : πήρα ένα μόνο μήλο

Ή αόριστο άρθρο που συνοδεύει ουσιαστικό : ένα παιδί φώναξε δυνατά.

Ο ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΣ ΡΟΛΟΣ

Όπως και τα ονόματα, λειτουργούν στο λόγο ως :

υποκείμενα : Κάποιοι εμφανίστηκαν τώρα.

αντικείμενα : Η Κατερίνα μου το είπε.

κατηγορούμενα : Τα χρήματα είναι δικά σας.

επιθετικοί προσδιορισμοί : τέτοιος άνθρωπος δεν ξανάγινε.

γενικές προσδιοριστικές : Είναι διαφημιστής του εαυτού του.

για να συνοδέψουν προθέσεις : Με σένα δεν κάνω παρέα.

{ Η Επιστολή }

Η επιστολή ή το γράμμα είναι ένα είδος επικοινωνιακού λόγου, πολύ χρήσιμο για την κοινωνική μας ζωή. Υπάρχουν διάφορα είδη επιστολών. Μια επιστολή μπορεί να είναι φιλική ή τυπική-επίσημη, ανάλογα με το ποιος είναι ο αποδέκτης της (παραλήπτης), ποια είναι η σχέση του με τον αποστολέα και ποιος είναι ο σκοπός για τον οποίο γράφεται.

Σε ποιους μπορεί να γράφουμε επιστολές ή γράμματα;

- Σε φιλικά ή σε συγγενικά μας πρόσωπα (φιλική επιστολή)
- Σε ένα πρόσωπο που κατέχει κάποιο αξίωμα (π.χ. στο Δήμαρχο της πόλης μας) ή σε μια ομάδα που εκπροσωπεί έναν επίσημο φορέα – Οργανισμό (π.χ. στο Δημοτικό Συμβούλιο της πόλης μας, στην Αρχή Ραδιοτηλεόρασης / τυπική-επίσημη επιστολή)
- Σε μια κοινωνική ομάδα (π.χ. στους συμπολίτες μας μέσω μιας εφημερίδας ή ενός περιοδικού / τυπική-επίσημη επιστολή).

Ποιοι είναι οι στόχοι μας, όταν γράφουμε μια επιστολή;

- να πληροφορήσουμε για συμβάντα και καταστάσεις
- να διαπιστώσουμε προβλήματα
- να μεταδώσουμε σκέψεις και συναισθήματα
- να εκφράσουμε απόψεις, εισηγήσεις, διαμαρτυρίες
- να ανακοινώσουμε αποφάσεις, προθέσεις, σκοπούς

Ποια είναι τα κοινά χαρακτηριστικά γνωρίσματα όλων των επιστολών και σε τι διαφέρει ένα είδος επιστολής από άλλο;

Κοινά χαρακτηριστικά	Διαφορές
A) Τυπική δομή α) τόπος και ημερομηνία β) προσφώνηση γ) περιεχόμενο δ) επιφώνηση ε) υπογραφή B) Περιεχόμενο- Γλώσσα (συντομία, σαφήνεια, απλότητα, φυσικότητα, ακρίβεια, ευπρέπεια, λεπτότητα, ευγένεια)	A) Θεματικό περιεχόμενο (θέμα, απόψεις, ιδέες, κτλ.) B) Ύφος (λεξιλόγιο, επιλογή γραμματικών τύπων και συντακτικών δομών, τύπος της προσφώνησης και της επιφώνησης)

Ποιο είναι το επικοινωνιακό πλαίσιο μιας επιστολής;

Ο πομπός (αποστολέας), ο δέκτης (παραλήπτης), ο σκοπός για τον οποίο γράφεται η επιστολή.

Ποια είναι τα μέρη μιας επιστολής;

1. Το χωροχρονικό πλαίσιο αναφοράς (τόπος, ημερομηνία): Γράφεται στο πάνω δεξιό άκρο και περιλαμβάνει τον τόπο και το χρόνο κατά τον οποίο γράφεται η επιστολή:

π.χ. Αμμόχωστος, 14 Οκτωβρίου 2005.

2. Η προσφώνηση:

Αγαπημένη μου μητέρα, Αγαπητέ Αντρέα, Μαρία μου, Αξιότιμε κύριε, Κύριε Διευθυντή, Έντιμε κύριε Υπουργέ...

3. Το περιεχόμενο της επιστολής

- **Πρόλογος:** Αφορμή για τη σύνταξη της επιστολής και στόχος του επιστολογράφου.
- **Κύριο Μέρος:** ☐ Έκθεση ενός θέματος, ενός προβλήματος, ενός φαινομένου, μιας άποψης. ☐ Απόδειξη με τη χρήση λογικών επιχειρημάτων, αποδεικτικών στοιχείων, διαπιστώσεων, παραδειγμάτων, μαρτυριών. ☐ Απάντηση σε αντίθετες απόψεις.
- **Επίλογος:** Σύντομη ανακεφαλαίωση κατά την οποία ο επιστολογράφος εκφράζει συμπερασματικά τις σκέψεις του και καλεί τον /την αποδέκτη της επιστολής να ευαισθητοποιηθεί και να δράσει.

4. Η επιφώνηση: (ανάλογη με την προσφώνηση)

Με αγάπη / με πολλή αγάπη, Με εκτίμηση, Με σεβασμό, Μετά τιμής, Φιλικά, Με φιλικούς χαιρετισμούς

{ Ασκήσεις Ενότητας }

1. Να υπογραμμίσετε τις αντωνυμίες στις παρακάτω προτάσεις και να αναγνωρίσετε το είδος τους:

- Κανένας δε γνωρίζει κάτι για την υπόθεση.
- Θα σε περιμένω όση ώρα χρειαστεί.
- Μην πειράξεις τα πράγματά μου.
- Κάνει ό,τι του αρέσει.
- Ποιος χτυπάει την πόρτα;

2. Στις παρακάτω προτάσεις να χαρακτηρίσετε τις αντωνυμίες ως προς το είδος τους και να προσδιορίσετε το συντακτικό τους ρόλο:

- Εμείς δε θα φύγουμε από δω.
- Κάποιοι άνθρωποι είναι πολύ απαιτητικοί.
- Ο καταστηματάρχης μου έδωσε την απόδειξη.
- Η απόφασή μου είναι αμετάκλητη.

3. Να σχηματίσετε παράγωγες και σύνθετες λέξεις που να ανήκουν στην ίδια οικογένεια με τις παρακάτω λέξεις (από 4 παραδείγματα):

-
λόγος.....
...

τύχη.....
.....

-
τιμώ.....
.....

φύση.....
.....

-
ανακρίνω.....
...

Δραστηριότητες παραγωγής λόγου

Α) Διαβάστε προσεκτικά τα παρακάτω κείμενα .

Β) Στη συνέχεια επιλέξτε από το πλαίσιο που ακολουθεί μετά τα κείμενα μια φράση που ταιριάζει ως τίτλος στο καθένα .

Γ) Τέλος, γράψτε μια σύντομη επιστολή προς έναν διευθυντή ειδήσεων τηλεοπτικού καναλιού στην οποία θα διαμαρτύρεστε για την παραπληροφόρηση των τηλεθεατών από το συγκεκριμένο κανάλι και θα δηλώνετε την αντίθεση και την αντίστασή σας σε κάθε είδους προσπάθεια για τη χειραγώγηση του τηλεθεατή .

ΚΕΙΜΕΝΟ 1 →

Την 11η Σεπτεμβρίου , αμέσως μετά την πτώση των δίδυμων πύργων, το CNN έχει ρεπορτάζ. Άραβες στα κατεχόμενα από το Ισραήλ εδάφη επιδίδονται σε έξαλλους πανηγυρισμούς , γιορτάζοντας το πάθημα των Αμερικανών. Λίγο αργότερα μαθαίνουμε ότι οι εικόνες αυτές ήταν κάπως παλιές : από τον πόλεμο του Κόλπου, δέκα χρόνια πριν !

ΚΕΙΜΕΝΟ 2 →

Κατά τον πόλεμο στον Κόλπο, ο διάσημος παρουσιαστής της γαλλικής τηλεόρασης Μπενζαμέν βρισκόταν στη Σαουδική Αραβία , ενώ ο συνεργάτης του Γκανιέρ στην Καλιφόρνια. Ποτέ δεν έβγαιναν ταυτόχρονα στον αέρα. Ωστόσο, οι 2 ταινίες που έστελναν περνούσαν από τη διαδικασία του μοντάζ παράλληλα, με τρόπο που να φαίνεται ότι υπήρχε μεταξύ τους ζωντανή συνομιλία. Η απάτη θα ήταν τέλεια, αν δεν είχαν παραβλέψει τη διαφορά της ώρας : Όταν είναι νύχτα στο Λος Άντζελες, στη Σαουδική Αραβία είναι μέρα ...

ΚΕΙΜΕΝΟ 3 →

Το 1997, ενώ καταρρέουν η μία μετά την άλλη οι οικονομικές πυραμίδες στην Αλβανία, κατέρρευσε και η ελληνική τηλεόραση . Στις οθόνες βλέπουμε εξαπατημένους Αλβανούς σε βίαιες εκδηλώσεις. Επί έναν μήνα εξεγερμένοι Αλβανοί πυροβολούν την ώρα της ζωντανής σύνδεσης. Με το αζημίωτο, βέβαια, αφού, όπως έδειξε ο Τάσος Τέλλογλου , οι Έλληνες ανταποκριτές έδιναν ως και 5 δολάρια σε κάθε κουμπουροφόρο για να πετύχει η ζωντανή σύνδεση και η αποστολή γενικότερα .

ΚΕΙΜΕΝΟ 4 →

Ενώ ο πόλεμος δεν έχει ακόμη αρχίσει, το ελληνικό κανάλι Tempo παρουσιάζει ρεπορτάζ από το Αφγανιστάν και μάλιστα σε παγκόσμια αποκλειστικότητα. Κάτι, όμως, δεν πάει καλά. Οι διαφημίσεις της Coca Cola στους δρόμους, οι πινακίδες των αυτοκινήτων (τα οποία κυκλοφορούν στην αριστερή πλευρά του δρόμου), ακόμη και το αυτονόητο : δεν μπορείς να γυρίζεις σαν τουρίστας με την κάμερα στο χέρι, ενώ μια χώρα περιμένει επίθεση και τα σύνορά της είναι απροσπέλαστα . Στην εκπομπή « Ρεπορτάζ χωρίς σύνορα» ο Στέλιος Κούλογλου με τη βοήθεια του εκπροσώπου των Πακιστανών , παρουσιάζει στοιχεία που αποδεικνύουν ότι οι εικόνες του ρεπορτάζ είναι γυρισμένες λίγο πιο πέρα από το Αφγανιστάν : για την ακρίβεια, στο Πακιστάν. Το ΕΣΡ (Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης) επιβάλλει στο Tempo πρόστιμο 10.000.000 δραχμών , αφού κατέληξε ότι το εν λόγω ρεπορτάζ ήταν «μαϊμού» . Αποκλειστικά

ΚΕΙΜΕΝΟ 5 →

Στη γαλλική τηλεόραση έχει καταγγεληθεί περίπτωση κατά την οποία ο μοντέρ (ο τεχνικός του μοντάζ) πρόσθεσε εκ των υστέρων στον ήχο εκτυρσοκροτήσεις όπλων κατά τα κινηματογραφικά πρότυπα, μετατρέποντας τις σποραδικές συγκρούσεις διαδηλωτών και αστυνομίας σε μια καταγιστική ομοβροντία .

Από την εντύπωση στην πεποίθηση : η ιστορία της τηλεοπτικής χειραγώγησης (περιοδικό «Ε» της κυριακάτικης Ελευθεροτυπίας , διασκευή – επιλογή αποσπασμάτων)

1. η παγκόσμια αποκλειστικότητα
2. η ζωντανή μετάδοση
3. ο ήχος που αλλοιώνεται
4. τα στημένα ρεπορτάζ
5. η ετεροχρονισμένη εικόνα

Ενότητα 7^η- Βιώνοντας προβλήματα της καθημερινής ζωής

ΤΡΟΧΑΙΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ

Αιτίες:

- Μεγάλη ταχύτητα.
- Παραβίαση Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας.
- Κατάσταση μέθης.
- Απροσεξία – επιπολαιότητα.
- Επιδεικτική συμπεριφορά.
- Έλλειψη φωτεινών σηματοδοτών σε διασταυρώσεις.
- Έλλειψη διαβάσεων.

Προτάσεις:

- Ενημέρωση πολιτών.
- Κυκλοφοριακή αγωγή στα σχολεία.
- Λήψη μέτρων από την Πολιτεία (φωτεινοί σηματοδότες, διαβάσεις ...).

Άγχος

Αίτια:

- Επαγγελματικοί λόγοι.
- Ψυχολογικοί λόγοι.
- Γρήγορες συνθήκες ζωής.

Μαθητές:

- Αυξημένες υποχρεώσεις.
- Έλλειψη ελεύθερου χρόνου.
- Πίεση περιβάλλοντος (οικογένεια – σχολείο).

Συνέπειες:

- Σωματικά προβλήματα (κούραση, ασθενής μνήμη).
- Βίαση και νευρική συμπεριφορά.
- Αρνητικές σχέσεις με τους άλλους.
- Χαμηλή επίδοση στο σχολείο.

Προτάσεις:

- Ουσιαστική παιδεία και καλλιέργεια.
- Ελεύθερος χρόνος.
- Συζήτηση – διάλογος (οικογένεια – φίλοι).
- Επαφή με τη φύση.
- Να γνωρίσουμε τον εαυτό μας.

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

- Επιρρηματικοί προσδιορισμοί ονομάζονται τα ονοματικά σύνολα που συμπληρώνουν την έννοια του ρήματος, ώστε να γίνει πιο σαφής.
- Οι επιρρηματικοί προσδιορισμοί μπορεί να συμπληρώνουν και την έννοια ενός επιθέτου, (ο δρόμος είναι πολύ στενός) ή ενός επιρρήματος (φτάσαμε πολύ νωρίς) ή ενός ουσιαστικού που δηλώνει ενέργεια (οι προσπάθειές του για τη διαλεύκανση της υπόθεσης...).
- Η μορφή των επιρρηματικών προσδιορισμών:
- **Μονολεκτικοί**
 - επίρρημα (κοίταξε ψηλά)•
 - απλή πτώση (ζούσε μόνος του χρόνια)
 - επιρρηματική μετοχή (ήρθε τρέχοντας)
 - επίθετο (περπατά κάμαρωτός) - το ερωτηματικό μόριο γιατί (γιατί φωνάζεις;)
- **Περιφραστικοί** – προθετικά σύνολα (πήγε στην Αθήνα)•
 - επίρρημα + προθετικό σύνολο (συναντηθήκαμε έξω από το σπίτι)
 - επίρρημα + επίρρημα (τον γνωρίζω πολύ καλά) - έναρθη πτώση (θα ξεκινήσουμε το πρωί)
 - διπλή πτώση (αρχίζει τη δουλειά πρωί πρωί)
 - δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις (ήταν χαρούμενος, γιατί συναντήθηκε με τους φίλους του).

Τι εκφράζουν οι επιρρηματικοί προσδιορισμοί:

Τόπο (στάση, κίνηση προς έναν τόπο) , **Χρόνο**, **Τρόπο** (μέσο, συνοδεία, παρομοίωση), **Ποσό** (αξία, μέτρο, σύγκριση) , **Αιτία** , **Σκοπό** , **Αποτέλεσμα** , **Αναφορά** , **Προϋπόθεση** ή **όρο** , **Εναντίωση** ή **παραχώρηση** , **Βεβαίωση** , **Άρνηση** , **Δισταγμό** ή **πιθανότητα**.

Ενότητα 8^η- « Συζητώντας για σύγχρονα κοινωνικά θέματα »**ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ****Αιτίες:**

- Συναναστροφή με «ύποπτες παρέες».
- Μοναξιά.
- Προβληματικό οικογενειακό περιβάλλον.
- Έλλειψη ουσιαστικής παιδείας.

Συνέπειες:

- Το άτομο βυθίζεται στον εφιάλτη των ναρκωτικών.
- Σωματικά και ψυχολογικά προβλήματα.
- Απομόνωση.
- Βία και εγκληματική συμπεριφορά

Προτάσεις:

- Ενημέρωση πολιτών.
- Παιδεία.
- Αρμονικό οικογενειακό περιβάλλον.
- Δραστηριοποίηση σχολείου.

Μετοχές

Η μετοχή είναι ονοματικός τύπος του ρήματος και ονομάζεται έτσι επειδή μετέχει τόσο στις ιδιότητες του ρήματος όσο και του ονόματος, και συγκεκριμένα του επιθέτου, έχει δηλαδή σχέση ταυτόχρονα και με το ρήμα και με το επίθετο.

- Ως ρήμα έχει : φωνή, διάθεση, χρόνους.
- Ως επίθετο έχει : γένος, αριθμό, πτώση.

Η μετοχή ενεστώτα ενεργητικής φωνής είναι άκλιτη και σχηματίζεται με τις καταλήξεις

-οντας (ρήματα α' συζυγίας) γράφω/ γράφοντας.

-ώντας(ρήματα β' συζυγίας) γελάω/ γελώντας.

Η μετοχή ενεστώτα παθητικής φωνής είναι κλιτή και σχηματίζεται με τις καταλήξεις:

-όμενος,-η, -ο αναπτυσσόμενος

-άμενος, -η, -ο τρεμάμενος

-ούμενος,-η, -ο φοβούμενος

-ώμενος,-η, -ο προσδοκώμενος

Η μετοχή παρακειμένου της παθητικής φωνής είναι κλιτή και σχηματίζεται με την κατάληξη

-μένος,-η, -ο λυμένος.

ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ

Οι μετοχές χρησιμοποιούνται στο λόγο ως επιρρήματα ή ως επίθετα. Ανάλογα, λοιπόν, με τη λειτουργία τους, διακρίνονται σε δύο είδη: επιρρηματικές, επιθετικές.

Επιρρηματική είναι η μετοχή που χρησιμοποιείται σε θέση επιρρήματος

- εκφράζοντας κάποια επιρρηματική σχέση. Ανάλογα με την επιρρηματική σχέση που εκφράζει διακρίνεται σε διάφορα είδη: **τροπική, χρονική, αιτιολογική, υποθετική, εναντιωματική.**

Ως επιρρηματική χρησιμοποιείται πάντα η μετοχή του ενεργητικού ενεστώτα

- που λήγει σε **-οντας, -ώντας.**

Μια επιρρηματική μετοχή μπορεί να έχει το ίδιο υποκείμενο με το ρήμα που

- προσδιορίζει, και τότε λέγεται **συννημμένη** (άλλοι χόρευαν τραγουδώντας),

ή μπορεί να έχει δικό της υποκείμενο διαφορετικό από το υποκείμενο του ρήματος, ή να φαίνεται πως δεν έχει καθόλου υποκείμενο, και τότε λέγεται **απόλυτη**.

(ανοίγοντας αυτός τα παράθυρα, το φως του ήλιου έλουσε το δωμάτιο), (ξημερώνοντας, ξεκινήσαμε για το ταξίδι).

Ως **επιθετική** χρησιμοποιείται μόνο η μετοχή της παθητικής φωνής που

- λειτουργεί συντακτικά όπως ένα **επίθετο**. Η επιθετική μετοχή μπορεί να αναλυθεί σε αναφορική πρόταση και

- χρησιμοποιείται ως

- υποκείμενο (οι εργαζόμενοι έκαναν απεργία)

- κατηγορούμενο (η κοπέλα ήταν ντυμένη στα μαύρα).

- αντικείμενο (όλοι παίνευαν τον πεθαμένο).

- προσδιορισμός επιθετικός ή κατηγορηματικός (οι εργαζόμενες μητέρες αντιμετωπίζουν δυσκολίες)

(κάθεται με τα χέρια σταυρωμένα)

ΠΑΡΑΣΥΝΘΕΤΑ ΚΑΙ ΠΟΛΥΛΕΚΤΙΚΑ ΣΥΝΘΕΤΑ

Παρασύνθετα ή **παρασύνθετες** λέξεις λέγονται οι λέξεις που σχηματίζονται με τη διαδικασία της παραγωγής όχι από απλές αλλά από άλλες σύνθετες λέξεις.

απλές λέξεις
λέξη

σύνθετη λέξη

παρασύνθετη

ταχύς + δρόμος
ταχυδρομείο/ταχυδρομικός

ταχυδρόμος

Παρασύνθετες είναι και ορισμένες λέξεις που σχηματίζονται από την ένωση δυο ξεχωριστών λέξεων, που συνήθως λέγονται μαζί αλλά δε φτιάχνουν σύνθετη λέξη, και την προσθήκη της παραγωγικής κατάληξης. (Αιγαίο πέλαγος/ Αιγαιοπελαγίτης/αιγαιοπελαγίτικο)ΠΡΟΣΕΞΤΕ: πότε γράφουμε με κεφαλαίο και πότε με μικρό;

Στη σύνθεση διακρίνουμε δύο είδη, τη γνήσια και τη καταχρηστική:

Γνήσια σύνθεση έχουμε όταν το β' συνθετικό ή το θέμα του• συγχωνεύεται με το θέμα του α' συνθετικού, συνήθως και με τη μεσολάβηση του συνδετικού φωνήεντος -ο- και με τη μετακίνηση του τόνου. (αστραπή + βροντή = αστραπόβροντο)

Καταχρηστική σύνθεση έχουμε όταν τα δύο συνθετικά βρίσκονται το• ένα πλάι στο άλλο χωρίς άλλη αλλαγή, εκτός ίσως από την ενδεχόμενη μετακίνηση του τόνου του β' συνθετικού. (Αλεξάνδρου πόλη = Αλεξανδρούπολη. Χριστού γέννα = Χριστούγεννα)

Πολυλεκτικά σύνθετα.

Στα πολυλεκτικά σύνθετα περιλαμβάνονται :

Σύνθετες λέξεις που αποτελούνται από τρία ή και περισσότερα• συνθετικά (λέγονται και πολυσύνθετα) μισοκακόμοιρος/ μισός+ κακός+ μοίρα.

Ονοματικά σύνολα(επίθετο + ουσιαστικό ή ουσιαστικό + ουσιαστικό• στη γενική) που έχουν παγιωθεί και έχουν αποκτήσει δική τους σημασία (λέγονται και λεξικές φράσεις). Φακοί επαφής, παιδική χαρά..

Δύο λέξεις, συνήθως ουσιαστικά, που συνδέονται χαλαρά μεταξύ• τους και γράφονται συχνά με ενωτικό (-) ανάμεσά τους(**παραθετικά σύνθετα**) λέξη- κλειδί, κράτος- μέλος.

Πολύ συχνά στα σύνθετα αυτά υπάρχει μεταφορική σχέση ανάμεσα στα δύο συνθετικά ταξίδι- αστραπή.

Ασκήσεις Ενότητας

1. Να γράψετε τη μετοχή της ενεργητικής φωνής των παρακάτω ρημάτων:

Κοιτάζω, αγαπώ, τοποθετώ, ξαπλώνω, παίζω, αναζητώ, αρχίζω, παρακαλώ.

2. Να γράψετε τη μετοχή παθητικού παρακειμένου των παρακάτω ρημάτων:

Χτίζω, καλύπτω, κλαίω, ανεβαίνω, σκάβω, ανακατώνω, βάφω.

3. Στις παρακάτω περιόδους να βρείτε ποιες μετοχές είναι επιρρηματικές και ποιες επιθετικές. Να προσδιορίσετε το συντακτικό τους ρόλο:

- Ήρθε ντυμένος με τα καλά του ρούχα.
- Κοιτώντας τον ουρανό είδε να μαζεύονται απειλητικά σύννεφα.
- Χτες είχαμε καλεσμένους στο σπίτι.
- Κάνει παρέα με καλλιεργημένους ανθρώπους.

Βιβλιογραφία

1. Ν. Γραμματική Τριανταφυλλίδη, Γραμματική Νέας Ελλην. Γλώσσας Α, Β, Γ Γυμνασίου,

2. Συντακτικό της Ν. Ελληνικής, Α, Β, Γ Γυμνασίου

3. Δημάκη Πηνελόπη, Ξανθοπούλου Αιμιλία Ν.

Νεοελληνική γλώσσα Β' γυμνασίου, εκδόσεις ENNOIA

4. Νεοελληνική γλώσσα Β' γυμνασίου
Αλατζατζή Δήμητρα, εκδόσεις ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ